

gemeente

opmeer

Kadernota

2020

4 juni 2020

Geachte leden van de gemeenteraad van Opmeer,

1. Financieel zwaar weer

Opmeer is, halverwege de zittingsduur van de gemeenteraad en het college van B&W, in financieel zwaar weer geraakt. De Jaarrekening 2019 laat een tekort voor de Algemene Dienst zien van € 1,3 miljoen (na bestemming), voor de lopende begroting 2020 wordt op dit moment een tekort verwacht van € 1,1 miljoen, met structurele doorwerking in de daaropvolgende jaren. Opmeer is hiermee niet uniek want heel veel gemeenten verkeren in grote financiële problemen, maar dat is een schrale troost. Vooral de oplopende uitgaven in het sociaal domein, met name de jeugdhulp en Wmo, zijn oorzaken van de tekorten. Gemeenten kregen vanaf 2015 steeds meer taken van de nationale overheid, zonder dat ze daarvoor voldoende geld krijgen. De rijksoverheid maakt het gemeenten soms ook niet makkelijker, we denken bij voorbeeld aan de invoering (zonder financiële compensatie) van het zgn. abonnementstarief voor Wmo-voorzieningen van € 19,- per maand. Hierdoor zijn meer ouderen dan nodig gebruik gaan maken van voorzieningen als huishoudelijke hulp, begeleiding en dagbesteding. Maar tekorten of niet, gemeenten moeten mensen die zorg of ondersteuning nodig hebben in het kader van de Wmo of de Jeugdwet, gewoon blijven helpen. In oktober 2019 antwoordde minister H. de Jonge (VWS) op Kamervragen hierover: 'Gemeenten dienen aan hun wettelijke verantwoordelijkheden te voldoen en elke inwoner dient door zijn/haar gemeente geholpen te worden indien dat onder de wettelijke verantwoordelijkheid van de gemeenten valt.'

Het wordt door deze ontwikkelingen echter steeds moeilijker om een (verplichte) sluitende meerjarenbegroting aan te bieden; in 2019 jaar slaagden we daarin pas door een stevig pakket aan bezuinigingsmaatregelen van ruim € 2 miljoen; hierdoor hebben nieuwe ombuigingen onvermijdelijk grote gevolgen. Gemeenten moeten voldoende middelen krijgen om de eerdergenoemde taken fatsoenlijk uit te kunnen voeren plus meer mogelijkheden om zelf invloed uit te oefenen op het gebruik van dergelijke voorzieningen en de voorwaarden daarvoor (door bijv. hogere inkomensafhankelijke eigen bijdragen). Over de structurele tekorten in het sociaal domein zijn echter tot nu toe nog steeds geen afspraken gemaakt tussen het Rijk en de gemeenten.

Het is extra moeilijk om kaders te stellen in een tijd waarin ook nog eens de ingrijpende financiële, sociaal-maatschappelijke en economische gevolgen van de coronacrisis inwoners, ondernemers, instellingen en verenigingen in Opmeer hard raken. Ondernemers worden zwaar getroffen, maar ook onze maatschappelijke voorzieningen. Zij hebben veelal onvoldoende vlees op de botten om financiële klappen op te vangen, en ze komen waarschijnlijk niet allemaal in aanmerking voor financiële steunmaatregelen door het rijk. Hoe lang deze situatie gaat duren, weet niemand. We moeten intussen met elkaar deze Coronacrisis het hoofd bieden. Inwoners van Opmeer met vitale beroepen, medewerkers van onze eigen organisatie, de scholen en kinderopvangorganisaties werken hier elke dag hard aan. In de hechte

gemeenschappen in ons dorp ontstaan als vanzelfsprekend hulp- en ondersteuningsacties, zoals van de werkgroep Gemeente Opmeer Helpt Elkaar en de wijksteunpunten. We zijn hier trots op; het gebeurt weer in Opmeer. Het college bedankt alle Opmeerdere die zich zó inzetten in de afgelopen maanden en dat blijven doen de komende tijd.

Het is onvermijdelijk dat de gemeente te maken krijgt met extra lasten door de coronacrisis. De omvang ervan is nog niet te overzien. We hebben inmiddels samen met de zes andere Westfriese gemeenten besloten om zorgaanbieders financiële ondersteuning te bieden zodat zij de hulp en ondersteuning aan onze kwetsbare inwoners zo veel mogelijk kunnen voortzetten. Met het rijk zullen nog afspraken moeten worden gemaakt over compensatie voor de extra kosten die gemeenten hiervoor maken. We moeten ook rekening houden met minder inkomsten op het gebied van o.a. belastingen, huren, leges. En gemeenten geven ook geld uit aan extra inzet voor handhaving van de coronaregels, meer werk voor de GGD, een groter beroep op de bijstand en schuldhelpverlening, en wellicht financiële ondersteuning aan maatschappelijke verenigingen en organisaties. En dan te bedenken dat de economische crisis nog moet komen.

Gemeenten geven heel veel geld extra uit en lopen inkomsten mis. Het kabinet geeft inmiddels aan de gemeenten een ondersteuningspakket toegezegd voor de extra uitgaven in het sociaal domein en in de jeugdzorg, de noodopvang voor kinderen van ouders met een cruciaal beroep, de uitvoeringskosten van de Tozo (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers), de maandelijkse betalingen van bijstand, de derving van inkomsten (huur voor sportverenigingen, de misgelopen abonnementsgelden in de Wmo, belastingen) de sociale werkvoorziening en de cultuursector. Opgeteld gaat het om een ondersteuningspakket van ruim een half miljard euro tot en met 1 juni a.s. Over wat dit betekent voor Opmeer is nog niets te zeggen. Over compensatie in de rest van het jaar is nog geen duidelijkheid en ook over vergoeding van andere extra kosten door de coronacrisis moet nog worden gepraat. Uitgangspunt moet zijn dat gemeenten reële compensatie krijgen voor hun inspanningen, hogere uitgaven en gederfde inkomsten.

Om ondanks de tekorten in het sociaal domein en de extra kosten door de coronacrisis een (verplichte) sluitende meerjarenbegroting te kunnen presenteren zijn gemeenten gedwongen hun bestuurlijke ambities in de ijskast te zetten, belastingen te verhogen en bezuinigingsmaatregelen te nemen. Zo ook in Opmeer.

2. De Kadernota 2020

Wij bieden u hierbij de Kadernota 2020 aan. De weerslag van het bovenstaande vindt u terug in deze aanbiedingsbrief en de nota zelf, die de tussenstand bevat van het lopende begrotingsjaar 2020 (Voorjaarsnota) en de financiële kaders op hoofdlijnen voor de programmabegroting 2021 en de meerjarenbegroting 2022-2024.

Zoals eerder vermeld stevenen we in 2020 af op een tekort van circa € 1,1 miljoen incidenteel, wat zich doorvertaalt in een structureel tekort van tussen de € 1,3 en € 1,5 miljoen in respectievelijk 2021 en 2022. We hebben u hierover reeds geïnformeerd in een vergadering van de commissie BZV in maart en een raadsinformatiebrief d.d. 28 april jl. Naast een beschrijving van de oorzaken en ontwikkelingen die debet zijn aan de ontstane situatie, kondigden we daarin ook aan dat door deze ontwikkelingen een nieuwe ronde van ombuigingen voor de begroting 2021 en verder onontkoombaar is; in de brief is hiervoor reeds

een aantal mogelijkheden benoemd. Voorts informeerden we u dat we laten onderzoeken of er mogelijkheden zijn om van een aantal reserves een deel niet meer te besteden resp. niet te blijven reserveren voor de doelen waarvoor die reserves zijn gecreëerd (m.a.w. te laten vrijvallen). De resultaten hiervan dienen uiterlijk in augustus a.s. beschikbaar te zijn om ze te betrekken bij de opstelling van de begroting 2021 (zie hierover ook punt 7).

Bij de behandeling van de Kadernota 2020 op 2 juli a.s. dient de gemeenteraad richtinggevende besluiten te nemen. Uw college stelt een tweesporenbeleid voor: minder uitgeven en meer inkomsten genereren. Op basis van de keuzes van uw gemeenteraad wordt de begroting 2021 na het zomerreces nader uitgewerkt en voorgelegd ter besluitvorming op 5 november 2020.

Hieronder gaan we achtereenvolgens in op: de verklaringen voor het verwachte (incidentele) tekort in de begroting 2020; de verklaringen voor het voorspelde tekort in de begroting 2021; onze keuzen om de begroting 2021 sluitend te presenteren; de ontwikkeling van de begrotingssaldi 2020-2024 als gevolg hiervan; de stand van de risicoreserve en het onderzoek naar reserves; de stand van zaken stelpost raadsprogramma 2018-2022; de financiële uitgangspunten voor de begroting 2021; en de planning van de behandeling van en de besluitvorming over de Jaarrekening 2019, de Kadernota 2020 en Programmabegroting 2021 en (streven naar een sluitende) (meer)jarenbegroting 2022-2024.

3. Verklaringen tekort begroting 2020 (Voorjaarsnota)

Voor het geprognosticeerde (incidentele) tekort in de begroting 2020 zijn de belangrijkste verklaringen:

- *Hogere uitgaven voor jeugdhulp en Wmo (€ 980.000)*

Gemeenten hebben op basis van de Jeugdwet een jeugdhulpplicht. Er is voor gekozen om in de begroting 2020 geen rekening te houden met stijging van zorgtarieven en het beroep op deze voorzieningen. In 2020 zijn echter de tarieven voor jeugdzorg en de duur en zwaarte van de hulpverleningstrajecten gestegen. Daarnaast stijgt het beroep op Wmo-voorzieningen (begeleiding, huishoudelijke hulp, dagbesteding), mede door vergrijzing en invoering van het zgn. abonnementstarief.

Het is van groot belang om deze kosten terug te dringen en te stabiliseren. Maatregelen worden hiervoor al genomen, zowel regionaal (invoering resultaat gestuurd werken, andere aanpak JeugdzorgPlus, een vorm van dure gespecialiseerde jeugdzorg) als lokaal (op basis van de door de raad vastgestelde ombuigingen in het sociaal domein in de begroting 2020). Dit is naar verwachting niet voldoende. Wij hebben laten onderzoeken of we in deze Kadernota al (extra) incidentele en/of structurele maatregelen in het sociaal domein zouden kunnen voorstellen voor dekking van het geprognosticeerde tekort in 2020. Dit bleek niet realistisch.

In de begrotingsraad op 14 november 2019 heeft het college toegezegd in de aanloop naar de Kadernota 2020 een analyse te maken van de uitgaven van het sociaal domein in de jaren 2015 tot 2020 inclusief de oorzaken van de stijgende uitgaven, en een inventarisatie van maatregelen waarmee deze kosten kunnen worden teruggedrongen. We bieden u bij deze

Kadernota een notitie aan met een analyse van de ontwikkeling van de kosten voor het sociaal domein en de verklaringen hiervoor. Dit is deel I. Op basis hiervan zullen we de raad in het kader van de voorstellen voor ombuigingen in de conceptbegroting 2021-2024 keuzemogelijkheden voorleggen (inclusief de effecten ervan voor inwoners/zorgaanbieders, financieel, juridisch en politiek-bestuurlijk) waarmee de uitgaven van het sociaal domein kunnen worden verlaagd en/of de inkomsten verhoogd. Dit is deel II. Wellicht kan de raad hiervoor aan de hand van de analyse in deel I al zoekrichtingen meegeven.

- *geen gedeeltelijke realisatie ombuigingen Wmo en jeugdhulp (€ 100.000)*

Van de ombuigingstaakstelling van (structureel) € 300.000 kan een deel (€ 100.000) niet in 2020 worden gerealiseerd omdat de personele capaciteit in het wijkteam die hiervoor nodig is (omdat het wijkteam meer zelf hulp gaat verlenen in plaats van uit te besteden), nog niet meteen vanaf 1 januari beschikbaar was;

- *overschrijding kosten inhuur (€ 50.000)*

Het is steeds lastiger om bepaalde vacatures meteen ingevuld te krijgen; hierdoor moet voor de voortgang van de werkzaamheden capaciteit (die veelal naar verhouding duurder is) worden ingehuurd. Voorts is soms extra inhuur van capaciteit noodzakelijk.

- *voorbereidingskosten Omgevingswet en Natuurwaardekaart (€ 30.000)*

In 2019 is de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) vastgesteld. De wet treedt in werking gelijktijdig met de Omgevingswet. De rol van het gemeentelijk Bouwtoezicht gaat hiermee voor een deel van nieuwbouwactiviteiten veranderen. Gemeenten moeten zich op deze wet voorbereiden door het uitvoeren van proefprojecten. De invoering van de Wkb wordt regionaal in samenwerking met de andere gemeenten georganiseerd. Daarnaast moeten gemeenten de natuurwaarden in kaart brengen. Dit om aanvragen voor omgevingsvergunningen te kunnen toetsen aan natuurwaarden. Ook dit wordt regionaal uitgevoerd. Bij eerdere ramingen voor de voorbereidingen op de invoering van de Omgevingswet is met deze werkzaamheden geen rekening gehouden.

- *budget voor lokale aanpak gevolgen coronacrisis (€ 150.000)*

Om de gevolgen (op korte en langere termijn) van de crisis aan te kunnen pakken zijn snelheid en slagvaardigheid geboden. Nu niet handelen, betekent op langere termijn grotere problemen. Het college wil er zo veel mogelijk aan doen om de sociale, culturele, zorg- en sportinfrastructuren in de gemeente in stand te houden. Het college wil hiervoor eenmalig een gemeentelijk ondersteuningsfonds creëren van € 100.000 (o.a. om te anticiperen op lagere inkomsten op het gebied van belastingen, leges, huren, exploitatie zwembad) en hogere uitgaven (we denken aan ondersteuning van organisaties en instellingen), inhuur capaciteit voor handhaving, extra kosten die gemeenschappelijke regelingen als de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord, GGD Hollands Noorden en WerkSaam maken). Daarnaast vragen we om eenmalig € 50.000 ter beschikking te stellen voor de uitvoering van (verplichte) maatregelen door de gemeente in opdracht van de voorzitter van de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord op basis van de het geldende Grip-4-niveau van de crisisbeheersing (we denken hierbij aan extra inzet medewerkers resp. betaling overuren, handhaving openbare orde, communicatiemateriaal, inrichting gemeentehuis op basis van de 1.5 meter samenleving).

Deze budgetten zijn verwerkt in de Kadernota. We zullen ook hierover via de planning & control cyclusdocumenten verantwoording afleggen over de besteding ervan. Tussentijds informeren we de raad over welke maatregelen en/of besluiten genomen zijn.

4. Verklaringen (geprognosticeerd) tekort begroting 2021

De belangrijkste vier verklaringen zijn:

- *Geen winstuitkering grondexploitatie Heerenweide als structureel dekkingsmiddel (€ 324.000)*

Uit de beoordeling van de begroting 2020 door de provincie Noord-Holland komt naar voren dat de provincie de ombuigingspost inzake winsten Heerenweide niet accepteert als structurele dekking omdat winsten uit grondexploitaties eindig zijn. Deze middelen kunnen wel als incidentele dekkingsmiddelen worden aangewend.

- *Geen korting van 5% op gemeenschappelijke regelingen (€ 85.000)*

Vanaf 2021 is deze ombuiging opgenomen in onze begroting. Vanwege het ontbreken van steun van andere gemeenten kan m.u.v. de GR DeSom deze korting niet worden gerealiseerd;

- *Subsidie wijksteunpunt (WSP) De Schakel (€ 35.000)*

De eerste 10 jaar (t/m 2019) nam de Omring de kosten voor de exploitatie van het WSP voor haar rekening. De Omring heeft een subsidieverzoek ingediend voor 2020. In de begroting is geen rekening gehouden met een subsidie van WSP de Schakel vanaf 2020. Gekeken wordt of er gezamenlijk met De Lindehof oplossingen kunnen worden gevonden voor deze situatie en wat hiervan de kosten zijn. Besluitvorming hierover moet nog plaatsvinden.

- *Sociaal Domein (€ 980.000)*

We lichtten eerder reeds toe dat Opmeer ook te maken heeft met hogere uitgaven voor de uitvoering van met name de Wmo en de Jeugdwet dan het Rijk hiervoor verstrekt. Voor meer (achtergrond)informatie hierover verwijzen we naar bijlage 6.

5. Keuzen voor (sluitende) begroting 2021 en verdere jaren

We kondigden al eerder aan dat door de negatieve financiële ontwikkelingen een nieuwe ombuigingsronde noodzakelijk is voor een sluitende begroting 2021. Dit impliceert ook dat we ons in deze Kadernota beperken tot autonome en wettelijke ontwikkelingen, en dat voor nieuwe ambities geen ruimte is (met uitzondering van enkele onderwerpen die wij hebben opgenomen in de categorie 'wensen zonder voldoende dekking' in bijlage 1).

Het college heeft op 7 april 2020 besloten om in het kader van het sluitend presenteren van de begroting 2021 rekening te houden met:

1. een verlaging uitgaven voor het Sociaal Domein met ten minste € 300.000;
2. verhoging van de OZB met 30%, dit levert € 630.000 op. Een rekenvoorbeeld van het effect van de verhoging van de OZB (met een meeropbrengst van 30% OZB) bij een woning met een waarde van € 247.000,- (zijnde de gemiddelde waarde van alle woningen in de gemeente Opmeer):

<i>Belastingjaar</i>	<i>Waarde woning</i>	<i>Aanslag OZB</i>
2020	€ 247.000,-	€ 271,-
2021	€ 259.000,-	€ 351,-

Voor een gemiddelde woning betekent dit een stijging van € 80,- per jaar.

NB: in deze berekening is rekening gehouden met een gemiddelde marktontwikkeling van 5%.

Op dit moment heeft de gemeente Opmeer een onbenutte belastingcapaciteit, d.w.z. nog aanwezige belastingruimte, van € 1,2 miljoen;

3. een verwachte verhoging inkomsten Algemene Uitkering met € 340.000 (hierover biedt de meicirculaire duidelijkheid);
4. verwerking van (een deel van) de ombuigingen in de lijst van niet verwerkte ombuigingsvoorstellen 2019 (zie bijlage 4): € 50.000 voor 2021 en € 200.000 vanaf 2022. We nodigen de raad uit om bij de behandeling van de Kadernota ons alvast richtingen mee te geven in de uitwerking hiervan.

Op 21 april 2020 heeft het college besloten om aanvullend hierop te onderzoeken (voor de resultaten zie bijlage 5) wat de mogelijkheden zijn, indien de verhoging van de OZB zich beperkt tot 5%, om:

5. de toename van het budget voor organisatieontwikkeling te verlagen;
6. de begroting voor het sociaal domein te verlagen door specifieke uitgaven voor jeugdhulp als incidenteel te beschouwen;

Bij de beoordeling van punt 5. betrekken wij het rapport Berenschot 'Beheergemeente onder druk. Toets van Opmeer tegen de ambitie van zelfstandigheid' (uitgevoerd op verzoek van de raad als 'second opinion' op het Overdrachtsdocument). Op basis van de aanbevelingen door Berenschot (kies voor de maximale variant uit het Overdrachtsdocument; zet in op versterking van de organisatie in strategisch vermogen en integraal werken), die het college onderschrijft, maken wij de keuze geen verlaging van de in de begroting verwerkte verhoging van het budget voor organisatieontwikkeling voor te stellen.

M.b.t. punt 6. is onderzocht of het mogelijk is om dure kortlopende individuele trajecten als incidenteel te zien én als zodanig niet als structurele kosten vooraf in de begroting op te nemen, maar achteraf in de jaarrekening te verwerken. Hierover is overlegd met de toezichthouder (de provincie Noord-Holland). Zij hebben aangegeven dat het verlagen van het

budget voor het sociaal domein door specifieke uitgaven als incidenteel te beschouwen niet is toegestaan.

6. Ontwikkeling begrotingssaldi 2020-2024

In onderstaande tabel ziet u de verwachte ontwikkeling van het begrotingssaldi voor 2020-2024, na verwerking van de keuzen en mogelijkheden in paragraaf 5. De begroting is in de jaren 2022 en 2023 negatief als gevolg van de posten in de categorie 'wensen zonder voldoende dekking'. En vanaf 2024 weer sluitend.

<i>Bedragen afgerond op duizenden Euro's</i>	2020 na begr. wijziging	2021	2022	2023	2024
Begrotingssaldi MJB 2020	172.000	59.000	32.000	48.000	48.000
<i>Mutaties Kadernota 2020:</i>					
- Autonome ontwikkelingen	-1.242.000	-1.378.000	-1.413.000	-1.426.000	-1.376.000
- Wensen met dekking	0	0	0	0	0
- Wensen met dekking uit reserves	0	0	0	0	0
- Wensen zonder voldoende dekking	-39.000	-23.000	-97.000	-107.000	-107.000
- Woningbedrijf	0	0	0	0	0
- Investeringsen	-7.000	24.000	-22.000	-22.000	-25.000
<i>Subtotaal posten in Kadernota 2020:</i>	<i>-1.288.000</i>	<i>-1.377.000</i>	<i>-1.532.000</i>	<i>-1.555.000</i>	<i>-1.508.000</i>
Bijgestelde begrotingssaldi	-1.116.000	-1.318.000	-1.500.000	-1.507.000	-1.460.000
<i>Ombuigingen:</i>					
- Terugbrengen kosten sociaal domein	0	300.000	300.000	300.000	300.000
- Verhogen OZB met 30%	0	630.000	630.000	630.000	630.000
- Extra inkomsten gemeentefonds via meicirculaire (onzeker, stelpost)	0	340.000	340.000	340.000	340.000
- Ombuigingen uit lijst Niet verwerkte ombuigingsvoorstellen MJB 2020	0	50.000	200.000	200.000	200.000
Begrotingssaldi structureel (vanaf 2021) na ombuiging	-1.116.000	2.000	-30.000	-37.000	10.000

T.o.v. de raadsinformatiebrief zijn de begrote opbrengsten uit de lijst Niet verwerkte ombuigingsvoorstellen MJB 2020 gewijzigd. Voor het begrotingsjaar 2021 is het ombuigingsbedrag van € 150.000 verlaagd naar € 50.000. Het realiseren van een ombuiging van € 150.000 op subsidies in 2021 is gelet op de besluitvorming in november 2020 namelijk niet reëel. Verder zijn vervolgens voor de volgende jaren de ombuigingsbedragen verhoogd van €150.000 naar € 200.000. De verwachte begrotingstekorten voor de jaren 2022 en verder komen ten laste van de Risicoreserve.

Kanttekening: er wordt gewerkt aan een herverdeling van het Gemeentefonds, de belangrijkste inkomstenbron van gemeenten. Recentelijk is de invoeringsdatum verschoven naar 1 januari 2022 omdat vervolgonderzoek nodig is. Een specifiek onderdeel van dit onderzoek is overigens gericht op de verdeling van de kosten voor het sociaal domein. Herverdelen van geld leidt onherroepelijk tot voor- en nadeelgemeenten. De prognoses zijn nu dat de nieuwe verdeling leidt tot minder inkomsten voor kleinere gemeenten. De verlaging van de uitkering zou volgens het bureau Frontin PAUW voor kleinere gemeenten kunnen uitkomen op € 50,- per inwoner. Voor Opmeer zou het dan gaan om € 600.000 vanaf 2022. Het college heeft zich recentelijk voor deze gelegenheid aangesloten bij de lobby van P10, het netwerk van grootste plattelandsgemeenten, voor een betere herverdeling van het Gemeentefonds voor de kleinere gemeenten.

Gelet op de onzekerheden kiezen wij er voor om nog geen rekening te houden in de begroting met deze mogelijkheid; we nemen het wel op in de risicoparagraaf. Het is evident dat als we inderdaad geconfronteerd gaan worden met een verlaging van deze omvang, dit betekent dat opnieuw gekeken moeten worden naar de (meerjaren)begroting i.c. bezuinigingen en/of verhoging van inkomsten, mede om de zelfstandigheid van Opmeer te kunnen blijven waarborgen.

In de decembercirculaire worden de gemeenten definitief geïnformeerd over de uitkomsten van de nieuwe verdeling van het Gemeentefonds. M.b.t. het Gemeentefonds is nog vermeldenswaard dat is de hoogte van het fonds voor 2020 en 2021 is bevroren op het huidige niveau. Dit is bedoeld om gemeenten meer zekerheid te geven over de verwachte inkomsten en uitgaven.

7. Stand Risicoreserve en onderzoek reserves

Het geprognosticeerde begrotingstekort 2020 bedraagt op basis van deze Kadernota incidenteel € 1.116.000 (Algemene Dienst). In beginsel worden rekeningresultaten verrekend met de Algemene reserve. De Algemene reserve bestaat uit de reserve Onvoorziene ontwikkelingen en de Risicoreserve. De reserve Onvoorziene ontwikkelingen is via eerdere besluitvorming reeds gelabeld, waardoor hierop niet aanvullend beslag kan worden gelegd zonder eerdere besluiten in te trekken.

De nota Risicomanagementbeleid Opmeer 2013 schrijft voor dat de minimale omvang van de Risicoreserve 1.4 maal de risico-omvang bedraagt, wat in 2020 een minimale omvang van € 2.051.000 betekent. De huidige stand van de Risicoreserve is € 2.132.000. Gezien het rekeningresultaat 2019 (totaal € 1.292.500 negatief na bestemming) en het geprognosticeerde tekort 2020 zal de Risicoreserve na resultaatbestemming 2019 en 2020 negatief zijn.

De oplossing hiervoor zal gevonden moeten worden in de resultaten van een extern onderzoek naar de mogelijkheden om vanuit een aantal reserves (Bovenwijkse voorzieningen, Speelvoorzieningen; Onderhoud wegen, Baggerwerken, Woningbedrijf, Grondexploitatie) de Risicoreserve aan te vullen met tenminste € 2.500.000 en de effecten van de onttrekkingen aan deze reserves die hiervoor nodig zijn zichtbaar te maken. Dat is toereikend om de Risicoreserve op de minimale omvang terug te brengen. Na het zomerreces informeren we over de resultaten van dit onderzoek.

8. Stelpost raadsprogramma 2018-2022

Bij de start van de huidige raadsperiode is een structurele stelpost opgenomen in de meerjarenbegroting voor nieuw beleid en/of intensivering van bestaand beleid. Onderstaande tabel geeft inzicht in de besteding (besluitvorming) van deze middelen tot nu toe.

Onderwerp	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Originele stelpost raadsprogramma 2018-2022	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Ingezet voor:						
Led verlichting sportverenigingen (raadsbesluit 9-5-2019)	-	-	-3.458	-3.458	-2.430	-2.430
Amendement inzake alternatieve invulling ombuiging Ouderenwerk (raadsvergadering 14-11-2019)	-	-15.000	-	-	-	-
Molenaarsbedrijf nabij de Lastendrager (raadsbesluit 12-2-2020)	-	-	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
Concept raadsvoorstel IKC 2020	-	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Totaal ingezet	-	-65.000	-55.458	-55.458	-54.430	-54.430
Restant stelpost	100.000	35.000	44.542	44.542	45.570	45.570

9. Financiële uitgangspunten

Voor de opstelling van de begroting 2021 en volgende jaren hanteren we de volgende uitgangspunten:

- voor de loonontwikkeling wordt uitgegaan van het salarisniveau op 1 januari 2021;
- prijsinflatie 1,7% conform CPI (Consumenten Prijs Index), zoals opgenomen in het CEP (Centraal Economisch Plan) van het CBS (raming d.d. 3 maart 2020);
- de leges en tarieven worden tevens geïndexeerd met 1,7%; ze worden gedekt door het accres Algemene Uitkering en de prijsinflatie van de OZB;
- leges en tarieven kunnen met meer dan de prijsinflatie van 1,7% geïndexeerd worden indien de kostendekkendheid ervan (aanzienlijk) lager is dan 100%;
- de OZB wordt verhoogd met 30% (los van de lokale lastendruk stijging van 5% die reeds is opgenomen in de meerjarenbegroting als onderdeel van de ombuigingen van vorig jaar, los van de areaalstijging in het afgelopen jaar ter grootte van € 70.000 en los van de OZB verhoging als dekking voor de kosten van het IKC);
- voor de gemeenschappelijke regelingen wordt een indexeringspercentage voor 2021 van 2,3%, conform Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen Noord-Holland Noord (raadsbesluit 21 maart 2019);
- 4.852 wooneenheden (per 1 januari 2020);
- 11.837 inwoners (per 1 januari 2020).

10. Planning vervolgproces

In overleg met de griffier en het presidium over de opzet en de procedure stellen we de volgende planning voor dit ombuigingstraject voorgesteld, nl:

4 juni	Informatieve bijeenkomst (digitaal!) over de Kadernota 2020/ ombuigingen en ontwikkelingen die een rol spelen
14 juni	Laatste dag indiening technische vragen over Jaarrekening 2019 en Kadernota 2020 (bij de griffier, met vermelding van het document en pagina)
19 juni	Beantwoording technische vragen Jaarrekening 2019 en Kadernota 2020
24 juni	Leesavond Jaarrekening 2019 (met accountant) en Kadernota 2020 voor bespreking beantwoording technische vragen

2 juli	Behandeling en besluitvorming over Jaarrekening 2019 en Kadernota 2020
Eind aug. begin sept.	Informatieve bijeenkomst of raadsinformatiebrief met tussenstand uitwerking Kadernota 2020 en programmabegroting 2021 en relevante actuele ontwikkelingen na Kadernota
8 oktober	Verzending Programmabegroting 2021 aan gemeenteraad
18 oktober	Laatste dag indienen technische vragen over programmabegroting 2021 (bij griffier, met vermelding paginanummer)
23 oktober	Beantwoording technische vragen Programmabegroting 2021
27 okt	Leesavond begroting 2021 voor bespreking beantwoording technische vragen
5 nov	Behandeling en besluitvorming over Programmabegroting 2021

Bijlagen:

Bijlage 1: Financieel overzicht Kadernota

Bijlage 2: Investeringsoverzicht lopende investeringen

Bijlage 3: Post onvoorzien

Bijlage 4: Overzicht niet verwerkte voorstellen ombuigingen 2019

Bijlage 5: Resultaten onderzoek verlaging budget organisatieontwikkeling en verlaging budget sociaal domein

Bijlage 6: Notitie 'Analyse Sociaal Domein', deel I (ontwikkeling uitgaven en oorzaken 2015 – 2019)

Raadsbesluit

gemeente

opmeer

De raad van de gemeente Opmeer;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 2 juni 2020;

besluit:

1. de Kadernota 2020 vast te stellen;
2. alle posten van de Kadernota 2020 te verwerken in een begrotingswijziging 2020;
3. de ombuigingsoperatie voor de begroting 2021 uit te voeren conform voorgestelde oplossingsrichtingen;

Aldus besloten in de raadsvergadering van 2 juli 2020.

Voorzitter
G.J.A.M. Nijpels

griffier
M. Versteeg

Bijlage 1: Kadernota 2020 exploitatie

Lagere lasten/
hogere baten
(*)

Hogere lasten/
lagere baten (-)

Grootboek rekening soort	Uit	Pro- gram- ma	Sec- tor	Onderwerp	Toelichting	Dekking?	Raming 2020	Aanp. 2020	Aanp. 2021	Aanp. 2022	Aanp. 2023	Aanp. 2024	INC
Autonome ontwikkelingen													
550001	851000	I	0	BOO	Ontvangen rente rekening courant Woningbedrijf	nee	99.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	Struct.
654110	843100	I	5	GGZ	Brim-subsidie tbv restauratie toren kerk Aartswood	nee	6.694	-6.694	-6.694	-6.694	-6.694	-6.694	Struct.
643032	851000	I	8	GGZ	Grondexploitatie Heerenweide	nee	324.000	0	-324.000	-324.000	-324.000	-324.000	Inc.
Div.	443303	U	div.	Alle	Bijdragen gemeenschappelijke regelingen	nee	0	-85.000	-85.000	-85.000	-85.000	-85.000	Struct.
654100	836000	I	5	GGZ	Inkomsten inzake verhuur ruimte t.b.v. antenne-installatie van Vodafone t.p.v. de kerktoren van Hoogwoud.	nvt	24.002	-6.350	-	-	-	-	Inc.
551400	838000	I	5	GGZ	Vergoeding werkzaamheden	nvt	1.199	7.990	-	-	-	-	Inc.
505000	838005	I	3	GGZ	Behoevenvergoeding de Veken 3	nvt	-	15.000	15.000	-	-	-	Inc.
621010	diverse	U	2	GB	Wegen buiten de bebouwde kom Overdracht wegen HHNK	Ja	-	-	-	-	-	-	Struct.

Grootboek Kosten- rekening	Uit- soort	Pro- gram- ma	Sec- tor	Onderwerp	Toelichting	Dekking?	Raming	Aanp.	Aanp.	Aanp.	Aanp.	Aanp.	Inc.
						Ja/Nee	2020	2020	2021	2022	2023	2024	Struct.
600430	837002	I	0	SLZ	Rijksleges resdocumenten	ja	4.909	9.691	15.091	9.591	6.091	52.091	Struct.
De opbrengst voor gemeentelijke leges resdocumenten wordt aangepast voor 2020 en volgende jaren. De eerdere ramingen waren gebaseerd op alleen verlengingen van reinder aangevraagde documenten. De herberekening zijn nu gebaseerd op het rekenmodel van de NNVB. Hierdoor wordt in raming rekening gehouden met verlengingen als nieuwe aanvragen. In jaar 2024 neemt het aantal te verlengen resdocumenten fors toe. Dit komt door de wijziging van de geldigheidsduur van een document van 5 naar 10 jaar in 2014.													
600430	443100	U	0	SLZ	Aldrichrijksleges resdocumenten	ja	4.909	-9.691	-15.091	-9.591	-6.091	-52.091	Struct.
De aldrich voor rijksleges resdocumenten wordt aangepast voor 2020 en volgende jaren.													
667000	443600	U	0	SLZ	Pleegzorg	Nee	169.233	-220.477	-220.477	-220.477	-220.477	-220.477	Struct.
De begroelingswijzigingen in de Jaarplan 2019 voor het sociaal domein zijn niet structureel veranderd in de Programmabegroting 2020 en daaropvolgende jaren. Voorts is ervoor gekozen om in de begroting 2020 en verder geen rekening te houden met stijging van lasten en de verwachte toename van het beroep op jeugdhulp en Wmo. Hierdoor is tot dusver geen sprake geweest van een reële begroting van de uitgaven hiervoor, in deze Kadernota stellen we voor om dit structureel te corrigeren. We hebben een analyse laten maken van de inkomsten en uitgaven voor met name jeugdhulp en Wmo, hoewel hiervan gebruik wordt gemaakt, en wat de oorzaken (naast de bovengenoemde) zijn van de overschrijdingen van de begrote budgetten. Deze analyse is als bijlage gevoegd bij deze Kadernota, hij vormt de basis voor voorstellen in het kader van de komende ombuigingsronde om meer grip te krijgen op de uitgaven voor met name jeugdhulp en Wmo om ze te verlagen en/of de inkomsten te vergroten, en ze te reduceren. Belangrijke verklaringen voor de stijging van de uitgaven voor jeugdhulp en Wmo zijn (naast het aantal inwoners dat een beroep doet op ondersteuning) onder anderen: toename van (meervoudig) probleematiek, laagdrempelige beging (wikteam) waardoor de zorg nabij is, dubbele vergoeding (er zijn steeds meer oudere inwoners, zij worden steeds ouder, en ze blijven langer zelfstandig wonen), de zgn. zorgwaarde (de intensiteit van de zorg die nodig is), wijzigingen in wet- en regelgeving (denk aan het zgn. Wmo-abonnementstafel), stijging en indexering van tarieven door de verplichting om reële kostenprijs te hanteren, de beperkte invloed op externe verwijzingen naar zorg (bijv. huisartsen en zgn. gecertificeerde indelingen, die maatregelen van de Raad voor de Kinderbescherming en rechtshulpverleners), aanpak van wachtlijsten bij Velg Thuis (o.a. door aanscherping van de meldcode waarmee professionals vaststellen of er aanleiding is voor een melding bij VT).													
667001	434100	U	6	SLZ	Jeugdzorg plus	Nee	165.469	-144.393	-144.393	-144.393	-144.393	-144.393	Struct.
Bovenstaande verklaring leidt tot bijstelling van het budget op diverse posten van de begroting van het sociaal domein.													
667002	443600	U	6	SLZ	Crisishulp en opvang	Nee	3.208	-25.172	-25.172	-25.172	-25.172	-25.172	Struct.
Bovenstaande verklaring leidt tot bijstelling van het budget op diverse posten van de begroting van het sociaal domein.													
667003	443600	U	6	SLZ	Jeugdbescherming en reclass.	Nee	85.146	-139.991	-139.991	-139.991	-139.991	-139.991	Struct.
Bovenstaande verklaring leidt tot bijstelling van het budget op diverse posten van de begroting van het sociaal domein.													
667004	434100	U	6	SLZ	Residentiele hulp	Nee	44.059	44.059	44.059	44.059	44.059	44.059	Struct.
Bovenstaande verklaring leidt tot bijstelling van het budget op diverse posten van de begroting van het sociaal domein.													
667005	434100	U	6	SLZ	Ernstige enkelvoudige dyslexie	Nee	-	-7.517	-7.517	-7.517	-7.517	-7.517	Struct.
Bovenstaande verklaring leidt tot bijstelling van het budget op diverse posten van de begroting van het sociaal domein.													
667007	434100	U	6	SLZ	Gen Basis Geest Gezondheidszorg	Nee	300.839	-199.905	-199.905	-199.905	-199.905	-199.905	Struct.
Bovenstaande verklaring leidt tot bijstelling van het budget op diverse posten van de begroting van het sociaal domein.													
667008	434100	U	6	SLZ	Spec.geest.gezondheidszorg	Nee	1.048.461	268.529	268.529	268.529	268.529	268.529	Struct.
Bovenstaande verklaring leidt tot bijstelling van het budget op diverse posten van de begroting van het sociaal domein.													
667010	434100	U	6	SLZ	Pers.begiel.verzorg kort verblijf	Nee	158.859	-316.322	-316.322	-316.322	-316.322	-316.322	Struct.
Bovenstaande verklaring leidt tot bijstelling van het budget op diverse posten van de begroting van het sociaal domein.													
667011	434100	U	6	SLZ	Landelijk Werkende instelling	Nee	-	-51.038	-51.038	-51.038	-51.038	-51.038	Struct.
Bovenstaande verklaring leidt tot bijstelling van het budget op diverse posten van de begroting van het sociaal domein.													
667014	434100	U	6	SLZ	PGB's jeugd	Nee	30.675	3.651	3.651	3.651	3.651	3.651	Struct.
Bovenstaande verklaring leidt tot bijstelling van het budget op diverse posten van de begroting van het sociaal domein.													

Grootboek rekening	soort	Uit	Pro-gram-ma	Sec-tor	Onderwerp	Toelichting	Dekking?	Raming	Aanp.	Aanp.	Aanp.	Aanp.	Aanp.	inc.
							Jai/Nee	2020	2020	2021	2022	2023	2024	Struct
667015	430062	U	6	SLZ	Bdr.Veilg thuis (AMHK)	Bovenstaande verklaring leidt tot bijstelling van het budget op diverse posten van de begroting van het sociaal domein.	Nee	140.500	-19.379	-19.379	-19.379	-19.379	-19.379	Struct
667016	443600	U	6	SLZ	Schakeloverleg	Bovenstaande verklaring leidt tot bijstelling van het budget op diverse posten van de begroting van het sociaal domein.	Nee	3.930	-2.356	-2.356	-2.356	-2.356	-2.356	Struct
666000	434100	U	6	SLZ	Begeleiding individueel	Bovenstaande verklaring leidt tot bijstelling van het budget op diverse posten van de begroting van het sociaal domein.	Nee	211.214	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000	Struct
666001	434100	U	6	SLZ	Begeleiding groep	Bovenstaande verklaring leidt tot bijstelling van het budget op diverse posten van de begroting van het sociaal domein.	Nee	130.427	-57.500	-57.500	-57.500	-57.500	-57.500	Struct
666002	441150	U	6	SLZ	Begeleiding PGB	Bovenstaande verklaring leidt tot bijstelling van het budget op diverse posten van de begroting van het sociaal domein.	Nee	83.503	17.000	17.000	17.000	17.000	17.000	Struct
662202	434100	U	6	SLZ	Uitgaven hulp bij huishouden	Bovenstaande verklaring leidt tot bijstelling van het budget op diverse posten van de begroting van het sociaal domein.	Nee	620.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	Struct
696162	411000	U	0	SLZ	Wijkteam personeelslasten	Bij het financieel ontschotten van het sociaal domein (pagina 6 van de Kadernota 2018) zijn, zo blijkt nu, de personeelskosten van het Wijkteam onjuist (te laag) in de begroting verwerkt. Het systeem van het doorvertelen van de integrale-uitkering naar bestedingsbudget is ten onrechte niet uit de begroting vervaardigd op dit onderdeel. Daardoor is er te weinig begroot aan salarissen in de exploitatiebegroting.	Jai/Nee	281.047	-120.000	-120.000	-120.000	-120.000	-120.000	Struct
666000	435100	U	6	SLZ	Kosten wijkteam	Bovenstaand personeelslastentekort kan voor volgende jaren opgelost worden middels verlaging budget externe inhuur Wijkteam.	Ja	94.156	43.904	43.904	43.904	43.904	48.156	Struct
692270	475001	U	0	B&O	Kosten wijkteam	Bovenstaand personeelslastentekort kan voor volgende jaren nader opgelost worden middels vrijval stelpost sociale lasten.	Ja	75.000	59.000	59.000	59.000	59.000	59.000	Struct
66.....		U	6	SLZ	Sociaal domein	De ombuigingen 2020 sociaal domein ad € 300.000 kunnen deels voor € 100.000 niet in 2020 worden gerealiseerd omdat de benodigde personele capaciteit deels nog niet was ingevuld (ondersteuning wijkteam).	Nee	0	-100.000	-	-	-	-	Inc.
69320001	822101	I	0	SLZ	OZB eigenaren	Door actualisatie over de afgetrokken jaren van de OZB is o.a. door areaaluitbreiding (Heerenweide en de Veken) en het doorzetten van de marktontwikkeling de OZB-opbrengst hoger dan geraamd.		1.724.364	70.000	70.000	70.000	70.000	70.000	Struct
693500	822201	I	0	SLZ	Woonforensen-belasting	De opbrengst Woonforensenbelasting is hoger dan geraamd.	Ja	51.116	13.000	13.000	13.000	13.000	13.000	Struct
661002	843100	I	6	SLZ	BBZ	In verband met Corona heeft het Rijk de BBZ tijdelijk verschoold in de vorm van de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers (Tozo). Deze regeling ondersteunt zelfstandig ondernemers, zodat zij hun bedrijf kunnen voortzetten. De gemeenten dienen de regeling uit te voeren en worden hiervoor gecompenseerd door het Rijk. De gemeente ontvangt een voorschot van €1.260.571,-.		16.002	1.260.571	-	-	-	-	Inc.
661002	443303	U	6	SLZ	BBZ	De Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers (Tozo) wordt uitgeoerd door WerkSaam aangezien dat gaat om een inkomensregeling. De kans is groot dat de ondernemers die over deze periode een beroep hebben gedaan op Tozo, ook na 1 juni afhankelijk zullen zijn van de financiële ondersteuning van de gemeenten. De kosten zijn nu nog niet in te schatten. Het bedrag van €1.260.571 is gelijk aan het voorschot dat we van het rijk ontvangen. Het voorschot wordt doorbetaald aan WerkSaam.	ja	7.000	-1.260.571	-	-	-	-	Inc.
672500	872004	I	7	GGZ	Verlaging tarief afvalstoffenheffing 2020	Bij het vaststellen van de belastingverordeningen 2020 is besloten om een deel van het in 2019 behaalde voordeel als gevolg van de nieuwe DVO met HVC, in te zetten voor verlaging van het tarief voor de afvalstoffenheffing 2020. Dit besluit was nog niet verwerkt in de begroting	ja, voorziening	-	100.000	-	-	-	-	Inc.
662010	443600 (a)	U	6	SLZ	Subsidie Wijksteunpunt De Schakel	In het collegeprogramma staan de wijksteunpunten als essentieel opgenomen. Tot 2020 was Omring verantwoordelijk op basis van overeenkomst bij realisatie. Vanaf 2020 is er een vraag om subsidie voor een beheerder van het wijksteunpunt	nee	15.000	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000	Struct

Grootboek rekening	Kosten-soort	Uit-pro-gram-ma	Sec-onderwerp	Toelichting	Dekking?	Raming	Aanp.	Aanp.	Aanp.	Aanp.	Aanp.	Inc
					Ja/Nee	2020	2020	2021	2022	2023	2024	Struct
681023	435104	U	8	GGZ Omgevingswet	nee	20.000	-31.000				0	Inc.
				De Wet kwaliteitsborging is in 2020 door het parlement goedgekeurd. De wet treedt gelijk de Omgevingswet in werking. Rijk en VNG hebben de afspraak gemaakt dat gemeenten zich op de wet gaan voorbereiden door het uitvoeren van enkele proefprojecten. In Westfriesland wordt de invoering van deze wet door de gemeenten gezamenlijk opgepakt. Daarnaast moeten gemeenten de natuurwaarden in kaart brengen. Dit om aanvragen omgevingsvergunning te kunnen toetsen aan Natuurwetgeving. Ook dit project wordt regionaal uitgevoerd. Het aandeel van Opmeer in beide projecten bedraagt € 31.000. (Zie ook de raadsinformatiebrief)								
504000	435100	U	0	GGZ Inhuur externen i.v.m. vacatures ald R en O	nee	0	-50.000					Inc.
				De ald R en O is in 2019 en 2020 geconfronteerd geworden met een een aanzienlijk personeelsverloop dat leidt tot meerdere vacante functies. Door de grote krapte op de arbeidsmarkt in het fysieke domein, verloopt de werving voor deze vacatures zeer moeizaam en zijn er nog niet in geslaagd deze vacatures in te vullen. Hierdoor moet noodgevoelen gebruik worden gemaakt van detacheringbureaus. Deze externe inhuur brengt hogere kosten met zich mee. Ook bij de afdeling BOO is sprake van extra inhuur bij de eenheid ISG (digitalisatieproject) en bij de eenheid Communicatie voor nadere uitwerking van een plan van aanpak.								
560700	435101	U	0	BOO Calamiteitenbudget	nee	50.000	-100.000	0	0	0	0	Inc.
				In de begroting 2020 is voor het calamiteitenbudget een bedrag van € 50.000 geraamd. De organisatie is geconfronteerd met (nieuwe) ziektegevallen waarvan de rechtegrabe langer gaat duren dan verwacht, waardoor een spoedige terugkeer van deze medewerkers op de werkvloer niet erg waarschijnlijk is. Uitsel van het werk is niet mogelijk, veranping is daarom onvermijdelijk. Hervoer is verhoging van het calamiteitenbudget nodig.								
662120	843100	I	6	SLZ Inburgering								Struct
				Op 1 juli 2021 gaat de nieuwe wet inburgering in. De gemeente krijgt er verschillende taken bij met als doel dat nieuwkomers sneller meedoen. Op regionaal niveau zijn de Westfriesse gemeenten actief aan de slag met de voorbereidingen. Op dit moment zijn de uitgaven (voor de implementatie, structurele uitvoering en trajectkosten) en de vergoeding vanuit het rijk onduidelijk. Afhankelijk van ontwikkelingen komt er in de loop van 2020 meer duidelijkheid over de inhoud en kostenvergoedingen van de nieuwe wet inburgering. De gemeente streeft ernaar om de uitvoering van deze nieuwe wet budget neutraal uit te voeren. (PM post)								
662120	442005	U	6	SLZ Inburgering								Struct
				Zie tekst hierboven								
668000	435100	U	6	SLZ Kosten wijkteam	Ja	94.156	4.252	4.252	4.252	4.252	4.252	Struct
				Budgettaire neutrale wijziging van inhuurkosten budget Wijkteam. Verplaatsing van budget tussen verschillende kostensorten externe inhuur is niet gemaandteerd aan budgethouders maar wel nodig ter bevordering van de budgetbewaking.								
668000	435104	U	6	SLZ Kosten wijkteam	Ja	12.748	4.252	4.252	4.252	4.252	4.252	Struct
				Budgettaire neutrale wijziging van inhuurkosten budget Wijkteam. Verplaatsing van budget tussen verschillende kostensorten externe inhuur is niet gemaandteerd aan budgethouders maar wel nodig ter bevordering van de budgetbewaking.								
692270	475001	U	0	BOO Indexering	Nee	0	-125.000	-125.000	-125.000	-125.000	-125.000	Struct
				Prijsinflatie 1,7% inkoopbudgetten conform prijs bruto binnenlands product, zoals opgenomen in CEP raming van 3 maart 2020.								
692270	475001	U	0	BOO Indexering GR 'en	Nee			-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	Struct
				Indexatie bijdrages aan gemeenschappelijke regelingen met 2,3% conform door de gemeenteraad vastgestelde Financiële Uitgangspunten GR 2019.								
692100	875002	I	0	BOO Meicirculaire gemeentefonds	ja	15.124.000	pm	175.000	175.000	175.000	175.000	Struct
				Voor prijsindexatie wordt via de Meicirculaire Gemeentefonds compensatie verwacht.								
				SUBTOTAAL AUTONOME ONTWIKKELINGEN			-1.242.136	-1.378.276	-1.413.276	-1.426.276	-1.376.024	

Grootboek- rekening	Kosten- soort	Uit- gram- ma	Pro- gram- ma	Sec- tor	Onderwerp	Toelichting	Dekking?	Raming	Aanp.	Aanp.	Aanp.	Aanp.	Inc.
Wensen met dekking													
							Ja/Nee	2020	2020	2021	2022	2023	2024
621010	443500	U	2	GGZ	Wegen buiten de bebouwde kom. invest. Overdr. Waterschappen	Voor het onderhoud van de wegen buiten de bebouwde kom betaalt de gemeente het HHNK jaarlijks een bedrag. Met de overdracht van de wegen van HHNK aan de gemeente is de gemeente deze bijdrage niet meer verschuldigd aan HHNK. Besluitvorming moet nog plaatsvinden. Ingangsdatum 1-1-2022	ja stelpost prijsindexatie	312.093	-19.186	-27.467	-	-	Struct.
622270	475001	U	0	BOO	Stelpost prijsindexatie	Voor de jaarlijkse indexering van de doorbetaling aan HHNK van compensatie i.v.m. vervallen uitkeringen Wet uitkering Wegen wordt de stelpost prijsindexatie ingezet als dekking	ja	92.000	19.186	27.467	-	-	Struct.
681016	435103	U	8	GGZ	Bestemmings-plannen	In 2019 was het budget voor adviezen voor RO werkzaamheden en bestemmingsplannen toereikend en bleef budget over. Dit budget is in plaats van over te hevelen naar 2020, teruggevoerd naar de algemene middelen. Er geen nieuw budget aangevraagd en gereserveerd voor 2020, waardoor er voor 2020 een tekort ontstaat. Inmiddels is het bestemmingsplan Herziening Aartsdijk De Weere De gouve 2018 afgerond en is hiervan de laatste rekening betaald. Voor 2020 staat een reparatie van het bestemmingsplan HOS gepland de kosten zullen naar schatting circa €17.000 bedragen. Dit resulteert in een tekort.	ja	-	-17.000	-	-	-	Inc.
682303	837001	I	8	GGZ	Bestemmings-plannen	Daar tegen worden er ook bestemmingsplanprocedures voor particuliere initiatieven opgestart, waarvoor leges worden ontvangen. Naar schatting zullen circa 4 van deze procedures afgerond kunnen worden in 2020. De inkomsten worden geschat op € 17.000.	nee	-	17.000	-	-	-	Inc.
614030	n.t.b.	U	1	GGZ	COVID-19	De Noodverordening Covid-19 veroorzaakt sinds 16 maart meer kosten op het gebied van Handhaving, Communicatie en Overige. Voor Handhaving verwachten we een bedrag van 20.000,- nodig te hebben, voor communicatie een bedrag van 5.000,- en voor overige (persoonlijke beschermingsmiddelen e.d.) 1.000,- euro. Hiervoor hebben we in de bestaande OOV budgetten ruimte gezocht en hiervan een totaalbedrag van 5.500,- euro als dekking gevonden. Daarnaast kunnen we wat budget inzetten waar we verwachten minder uitgaven te hebben in 2020. Zie hieronder.	ja	5.500	-20.500	-	-	-	Inc.
600230	438049	0	BOO		Advertentiekosten	Post advertentiekosten Westfries Weekblad. Gedeeltelijke inzet t.b.v. Noodverordening Covid-19	ja	30.000	6.000	-	-	-	Inc.
550100	438035	0	BOO		Huisvesting	Post gebouw klapproos 1 exploitatiekosten beveiliging. Gedeeltelijke inzet t.b.v. Noodverordening Covid-19	ja	10.000	2.500	-	-	-	Inc.
663000	438001	6	SL		Jeugd en Veiligheid	Post Jeugd en Jongerenwerk werkbudget jeugd en veiligheid. Gedeeltelijke inzet t.b.v. Noodverordening Covid-19	ja	5.414	4.000	-	-	-	Inc.
600530	435104	0	BOO		Regionale samenwerking	Post Regionale samenwerking. Unbestede werkzaamheden. Gedeeltelijke inzet t.b.v. Noodverordening Covid-19	ja	30.000	8.000	-	-	-	Inc.

Grootboek rekening		Kosten- soort	U/I	Pro- gram- ma	Sec- tor	Onderwerp	Toelichting	Dekking?	Raming	Aanp.	Aanp.	Aanp.	Aanp.	Inc.		
									2020	2020	2021	2022	2023	2024		
			U	5	SLZ	Toerisme	De stichting Holland boven Amsterdam (HbA) is in 2016 in het leven geroepen om het toerisme naar Noord-Holland Noord te promoten. De organisatie kan een meerjarige microsite voor de gemeente Opmeer ontwikkelen met het doel om meer bezoekers naar Opmeer te trekken, die langer blijven, vaker terugkomen en meer geld uitgeven. Dit is een belangrijke ondersteuning voor de vrijetijdsector die het op dit moment moeilijk heeft. Deze microsite over Opmeer heeft naar verwachting een veel groter digitaal bereik (meer dan 30.000 bezoekers per jaar) dan in vergelijking met een standalone site zoals van Opmeer Gewoon Anders (die dan wordt opgeheven). De microsite staat in directe verbinding met de database van HbA en wordt gekoppeld aan alle andere microsites in de regio zoals de Westfriese Omringdijk en de Westfriese Waterweken. Zo wordt versnippering van informatie tegengegaan. De totale investering voor de microsite inclusief onderhoud, foto's en campagnes is 19.000 euro. Met een eenmalige bijdrage van 10.000 euro door de gemeente is de website drie jaar operationeel en gegarandeerd. Het rest (9.000) en de onderhoudskosten na 2022 wordt bij elkaar gebracht door Stichting Opmeer Gewoon Anders, haar partners en overig bedrijfsleven of sponsoren en zal vanaf 2021 ingaan. HbA ondersteunt in de acquisitie hiervoor. Hiermee heeft Opmeer een professionele website in dezelfde huisstijl als de andere gemeenten in Noord-Holland Noord en kan de vrijetijdsector kosteloos meelifen in allerlei campagnes en promotie uitingen. Het college stelt voor om de eenmalige bijdrage te dekken uit het budget voor uitvoering van het coalitie-akkoord	Ja/Nee ja stelpost raads- programma	-10.000	-	-	-	-	-	-	Inc.
692270	475001	U	0	BOO		Stelpost raadsprogramma	Voor de bijdrage aan realisatie toeristische website Opmeer wordt de stelpost raadsprogramma 2018-2022 als dekking ingezet.	ja	85.000	10.000	-	-	-	-	Inc.	
656000	435104	U	5	GGZ	Actualisatie groenbeleidsplan		Huidig plan loopt tot 2022. Het plan wordt elke 4 jaar geactualiseerd.	ja, dekking door verkoop snippergroen	-	-	-	-15.000	-	-	Inc.	
656000	831002	I	5	GGZ	Opbrengst verkoop snippergroen		De opbrengst wegens verkoop snippergroen wordt in 2022 geraamd op € 15.000					15.000			Inc.	
diverse	diverse	U	1-4-5-6-7	SLZ	Budgetneutrale actualisatie meerjarige subsidieverlening		Het budget voor de meerjarige subsidieverlening dient geactualiseerd te worden. De actualisatie is budgettair neutraal, maar kan niet ambtelijk afgewerkt worden.	Ja		0	0	0	0	0	Struct.	
							SUBTOTAAL WENSEN MET DEKKING			0	0	0	0	0	0	

Grootboek rekening	Kosten- soort	Uit- rekening	Pro- gram- ma	Sec- tor	Onderwerp	Toelichting	Dekking?	Raming 2020	Aanp. 2020	Aanp. 2021	Aanp. 2022	Aanp. 2023	Aanp. 2024	Inc. Struct
Wensen met dekking uit reserve														
621001	438010	U	2	GGZ	Onderhoud wegen	Voor het onderhoud van de wegen is een beheerplan wegen 2018-2021 opgesteld. De kosten in de planperiode zijn overgenomen uit het plan en in 2020 gekort met € 25.000, voor de periode vanaf 2023 is de begroting niet of het beheerplan, waarin de langetermijnkosten zijn genoemd. Deze bedragen € 570.000 per jaar.	Ja/Nee	240.149					-381.233	Struct
698002	471003	I	2	GGZ	Onttrekking uit reserve onderhoud wegen	Voor verhoging van de post onderhoud wegen in 2023 en 2024 wordt er een onttrekking gedaan aan de reserve onderhoud wegen	Ja						381.233	Struct
621104	435104	U	2	GGZ	Onderzoekskosten (inhuur) verkeersveiligheid	uitvoeringsprogramma GWP, studiefase			-50.000	-80.000	-20.000	-6.500	-10.000	Inc.
621104	435104	U	2	GGZ	voorbereidingskosten(in- huur) verkeersveiligheid	uitvoeringsprogramma GWP, voorbereidingsfase	fonds bovenwijkse voorzieningen			-15.000	-45.000	-35.000	-10.000	Inc.
621104	438010	U	2	GGZ	Uitvoeringskosten (weg- en waterbouwkundig onderhoud) verkeersveiligheid	uitvoeringsprogramma GWP, uitvoeringsfase	fonds bovenwijkse voorzieningen en subsidie	7.446	-5.000	-10.000	-45.000	-202.600	-57.600	Inc.
698002	871003	U	2	GGZ	Onttrekking uit reserve Bovenwijkse voorzieningen	Voor de kosten voor het gemeentelijk vervoers- en veiligheidsplan wordt een onttrekking aan de reserve Bovenwijkse voorzieningen gedaan	Reserve Bovenwijkse voorzieningen	0	55.000	85.000	110.000	244.100	77.600	Inc.
6140	471001	U	0	SLZ	Noodfonds Coronavirus	Coronavirus: Om de gevolgen van de crisis aan te kunnen pakken zijn snelheid en slagvaardigheid geboden. Het college wil er alles aan doen om de sociale, economische, culturele, zorg- en sportinfrastructuur in de gemeente zoveel mogelijk in stand te houden. Het college vraagt daarom aan de raad om een gemeentelijk ondersteuningsfonds te creëren en het college tot en met 31 december a.s. financieel mandaat te geven om noodzakelijke maatregelen te (kunnen) betalen. Het college wil twee soorten maatregelen kunnen nemen 1. waarvan het Rijk (al dan niet via de VNG) van de gemeente vraagt die te nemen of door de gemeente noodzakelijke worden geacht. Dit vertaalt zich naar ondersteuning van de gemeentelijke organisatie voor een bedrag ad € 50.000. 2. ter ondersteuning van inwoners, organisaties, verenigingen, ondernemers, zelfstandigen en zzp'ers (waarbij landelijke regelingen voorliggend zijn en blijven) voor een bedrag ad € 100.000.	Algemene Reserve							Inc.
698001	871003	I	0	SLZ	Onttrekking aan Algemene reserve	Dekking van het Noodfonds Coronavirus vindt plaats door onttrekking aan de Algemene Reserve	ja		150.000					Inc.
						SUBTOTAAL WENSEN MET DEKKING UIT RESERVE			0	0	0	0	0	

Grootboek rekening	Kosten- soort	Uit- gram- ma	Pro- gram- ma	Sec- tor	Onderwerp	Toelichting	Dekking?	Raming 2020	Aanp. 2020	Aanp. 2021	Aanp. 2022	Aanp. 2023	Aanp. 2024	Inc. Struct
Wensen zonder (voldoende) dekking														
621000	435104	U	2	GBZ	Actualiseren AVOI	Voor NUTS-werken in de gemeenten is de AVOI (algemene verordening ondergrondse infra) van kracht. In het verleden is deze AVOI gedeeltelijk met de Wf7 opgesteld, waarbij deze nagenoeg uniform is. Dit vergemakkelijkt het werk voor de NUTS-bedrijven. Deze AVOI dient echter gesactualiseerd te worden. Dit willen we weer in gezamenlijk verband met de Wf7 uitvoeren.	Verhoging leges	0	-5.000,-	-	-	-	-	Inc.
621000	839000	I	2	GB	Leges nutsbedrijven	Verhoging van de leges (vgl het aanpassen van de AVOI (hierboven benoemd))	nvt	25.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	Struct.
656000	435100	U	5	GB	Inhuur werkzaam	Het huidige contract is in 2018 ingegaan. Zonder jaarlijkse indexering. Contract loopt tot en met 2022. De verwachting is dat de kosten voor een nieuw contract met € 10.000 dalen.	nee	183.909,-	-	-	-	-10.000	-10.000	Str.
503000	435104	U	0	SLZ	Regionale project Scanstraat	Het betreft kosten m.b.t. het regionale project Scanstraat. 2e fase. Hiervoor was in 2019 een exploitatie budget beschikbaar. Bij de uitroep van zowel de rejaarsnota als bij overheveling van het budget in 2019 was de verwachting dat de kosten in 2019 nog gemaakt zouden worden. Dit bleek echter op het laatste moment toch niet aan de orde. Het budget van € 11.500,- is daarmee komen te vervallen. Echter in 2020 zal project Scanstraat 2e fase worden uitgevoerd en zullen de kosten van € 11.500,- alsnog gemaakt worden.	Gedeeltelijk	-	-11.500,-	-	-	-	-	Inc.
503000	435100	U	0	SLZ	Arbeidspool publiekszaken	Budget wordt ingezet als dekking voor project Scanstraat in 2020, en als dekking voor kapitaallasten investering vergaderstoelen vanaf 2021		2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	Struct.
653030	475001	U	5	SLZ	Sporthal de Weyer: stelpoort nieuwe exploitatieovereenkomst	De exploitatieovereenkomst voor sporthal De Weyer loopt per 1 augustus a.s. Het college is nog in gesprek met de huidige exploitant over een nieuwe huur- en exploitatieovereenkomst voor 5 jaar. Onderwerpen van gesprek zijn de hoogte van de vergoeding die de exploitant betaalt voor het recht om de sporthal te exploiteren, de verantwoordelijkheid van de exploitant voor het klein onderhoud en overige exploitatiekosten, en de overname door de gemeente van de verantwoordelijkheid het groot onderhoud van zowel het gebouw als de inventaris van sporthal De Weyer. Omdat het gebouw in 2022 17 jaar oud is, dient in de komende jaren veel aan onderhoud te worden gedaan. Met de kosten hiervan is nog geen rekening is gehouden in de begroting. De vermelde bedragen hebben betrekking op: algemene onderhoudskosten (vanaf 2020), onderhoud sport- en gymmateriaal (vanaf 2021) en storing voor onderhoud gebouw (vanaf 2022). Hierop is het bedrag dat de exploitant betaalt in mindering gebracht. Wij informeren de raad z.s.m. over de afronding van de gesprekken met de huidige exploitant over de nieuwe overeenkomst. Vooruitlopend hierop stelt het college voor om in de Kadernota al wel rekening te houden met de (mogelijke) financiële gevolgen daarvan.	nee	0	-8.405	-13.993	-88.365	-88.365	-88.365	Struct.
668000	435104	U	6	SLZ	Inhuur gedragswetenschapper wijkteam	De huidige overeenkomst voor de gedragswetenschapper vervalt waardoor vanaf 1 juni 2020 een hoger inhuurtarief geldt. Voor 2020 gaat het om een bedrag van € 7.000 meer en vanaf 2021 jaarlijks € 12.000	nee	-	-7.000	-12.000	-12.000	-12.000	-12.000	Struct.
653010	432003	U	5	SLZ	Vervanging bodemstolzuiger zwembad	De huidige bodemstolzuiger moet worden vervangen.	nee	-	-10.000,-	-	-	-	-	Inc.
						SUBTOTAAL WENSEN ZONDER DEKKING			-38.905	-22.993	-97.365	-107.365	-107.365	

Grootboek- rekening	Kosten- soort	Uit- rekening	Pro- gram- ma	Sec- tor	Onderwerp	Toelichting	Dekking?	Raming	Aanp.	Aanp.	Aanp.	Aanp.	Aanp.	Inc.
							Jai/Nee	2020	2020	2021	2022	2023	2024	Struct.
Woningbedrijf														
682000	451001	U	8	GGZ	Rente rekening courant (bijdrage aan AD)	Vanwege de lagere rentestand en de lagere schuld aan de Algemene Dienst heeft het Woningbedrijf lagere rentelasten. Deze worden verrekend met de reserve Woningbedrijf	Ja	99.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	Struct.
695008	471001	U	8	GGZ	Toevoeging resultaat Woningbedrijf aan reserve Woningbedrijf	Vanwege de lagere rentestand en de lagere schuld aan de Algemene Dienst heeft het Woningbedrijf lagere rentelasten. Deze worden verrekend met de reserve Woningbedrijf	Ja	1.121.020	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	Struct.
682000	836000	I	8	GGZ	opbrengst huur en service contracten: zonnepanelen	Het betreft de opbrengst van de zonnepanelen. In het verleden maakte het deel uit van de opbrengst servicecontracten, waardoor er een begroting van nihil is opgenomen. De opbrengst bedraagt € 14.000	Reserve Woningbedrijf	6.336.000	14.000	14.000	14.000	14.000	14.000	Struct.
682000	473000	I	8	GGZ	afschrijvingen	De prognose is berekend op basis van de staat van materiele vaste activa. De hogere prognose dan begroting volgt uit de afschrijving op basis van historische kostprijs (prognose) in plaats van op basis van bedrijfswaarde (begroting).	Reserve Woningbedrijf	927.642	-170.000	-	-	-	-	Inc.
682000	473000	U	8	GGZ	afschrijvingen waardeverandering mat. Activa	De prognose is geschat op basis van de verwachte onrendabele top van nieuwbouwproject Heerenwilde (fase 1D) dat in mei en juni 2020 wordt opgeleverd. Door de vertraagde oplevering is de verwerking van de overige waardeverandering vastgesteld in ontwikkeling (onrendabele top) niet verwerkt in 2019 maar in 2020	Reserve Woningbedrijf	0	-2.500.000	-	-	-	-	Inc.
682000	435190	U	8	GGZ	inhuur specifieke expertise	Hogere kosten voor inhuur.	Reserve Woningbedrijf	146.500	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	Struct.
682000	438090	U	8	GGZ	Kosten automatisering	Hogere kosten voor automatisering v.m. uitbreiding modules en onderhoud.	Reserve Woningbedrijf	42.850	-22.150	-22.150	-22.150	-22.150	-22.150	Struct.
695008	871003	I	8	GGZ	Onttrekking aan reserve Woningbedrijf	De hogere kosten voor diverse budgetten Woningbedrijf worden gedeckt door een onttrekking aan de reserve Woningbedrijf	Ja		2.688.150	18.150	18.150	18.150	18.150	Struct.
						SUBTOTAAL WONINGBEDRIJF			0	0	0	0	0	0

Grootboek rekening	Kosten-soort	Uit	Pro-gramma	Sec-tor	Onderwerp	Toelichting	Dekking?	Raming	Aanp.	Aanp.	Aanp.	Aanp.	Inc.
INVESTERINGEN													
7560	432003	U	5	GGZ	Vervanging van 2 elektrische auto's	De vervanging van 2 elektrische auto's staat gepland voor 2024. De investering bedraagt € 52.000. De afschrijvingsduur is 10 jaar. Afschrijving bedraagt € 5.200. De kapitaallasten worden met ingang van 2025 geraamd.	Ja/Nee						Struct
7560	432003	U	5	GGZ	Vervanging bladzuiger	De vervanging van de bladzuiger staat gepland voor 2020. De investering bedraagt € 7.900. De vervanging kan echter uitgesteld worden naar 2021. Hierdoor valt de afschrijving in 2021 vrij.			1.560				Inc.
7560	432003	U	5	GGZ	Vervanging hogedruk reiniger	De vervanging van de hogedruk reiniger staat op de planning voor 2020. De investering bedraagt € 11.000. De vervanging kan echter een jaar uitgesteld worden van 2020 naar 2021. Hierdoor valt de afschrijving in 2021 vrij.	nee		1.571				Inc.
7560	432003	U	5	GGZ	Vervanging Kubota tractor	De investering voor vervanging van de Kubota tractor stond al in het investeringsprogramma, maar het investeringsbedrag wijzigt (van € 65.000 naar € 80.000 en wij stellen voor om (in afwijking van de actienota) de afschrijvingsduur te wijzigen van 15 naar 20 jaar. Tevens stond in het investeringsprogramma als jaar van uitvoering 2023, maar dit wordt 2020 aangezien de huidige tractor niet meer bedrijfszeker is en de reparatiekosten heel hoog worden. De afschrijving bedraagt dan € 4.000 en wordt met ingang van het jaar 2021 geraamd. De boekwaarde van de huidige tractor wordt ineens afgeboekt in 2021 € 9.594.	In 2021 vrijval		-7.000	-802	-802	-4.000	Struct
7560	432003	U	5	GGZ	Vervanging veegmachine	De investering vervanging veegmachine staat gepland voor 2020. De investering bedraagt € 25.000. De vervanging kan echter een jaar uitgesteld worden naar 2021. Hierdoor valt de afschrijving in 2021 vrij.			3.125				Inc.
7210	432000	U	2	GGZ	Reconstructie kruislijgen N241 Padde-Middelweg	De investering reconstructie kruislijgen N241 Padde-Middelweg staat gepland voor 2020. De investering bedraagt € 1.100.000. De vervanging kan echter een jaar uitgesteld worden naar 2021. Hierdoor valt de afschrijving in 2021 vrij.	ja		18.833				Inc.
7560	432003	U	5	GGZ	Vervanging actiewagen	De investering vervanging actiewagen ald. groen staat gepland voor 2020. De investering bedraagt € 15.000. De vervanging kan echter een jaar uitgesteld worden naar 2021. Hierdoor valt de afschrijving in 2021 vrij.	Ja		1.500				Inc.
7002	432003	U	0	SLZ	Nieuwe vergaderstoelen gemeentehuis en ald. groen	De investering nieuwe vergaderstoelen gemeentehuis en ald. groen staat op de planning voor 2020. De investering bedraagt € 26.000. De afschrijvingsduur is 15 jaar en bedraagt € 1.734. De kapitaallasten worden met ingang van 2021 geraamd.	Ja, dekking komt uit budget verhoging arbeidspool publiekszaken -€ 2.000		-1.734	-1.734	-1.734	-1.734	Struct
7002	432003	U	0	SLZ	Nieuwe warme drankautomaten gemeentehuis en ald. Groen	Het huidige contract met de leverancier loopt af op 31-1-2021. De investering bedraagt € 40.000. Afschrijvingsduur is 5 jaar en bedraagt € 8.000. Indien de aanschaf in 2021 wordt gedaan zullen de kapitaallasten met ingang van 2022 geraamd worden.	nee			-8.000	-8.000	-8.000	Struct
n.n.b.	432000	U	5	SLZ	Kunstrasvelden	Voor de realisatie van twee nieuwe kunstrasvelden VWS en Grasshoppers is € aanvullend op waarmee rekening is gehouden in de begroting 2020 (pagina 116) € 212.960 (inclusief btw) nodig. De btw kosten van € 39.960 kunnen worden gecompenseerd via de zogenaamde SPUK regeling. Afschrijving 15 jaar conform reeds beschikbare investering. De investering vindt plaats in 2021.	Nee			-14.191	-14.191	-14.191	Struct

Grootboek rekening	Kostensoort	Uit	Pro-gram-ma	Sec-tor	Orderwerp	Toelichting	Dekking?	Raming	Aanp.	Aanp.	Aanp.	Aanp.	Aanp.	Inc
							Jar/Nee	2020	2020	2021	2022	2023	2024	Struct
n.n.b.	943100	U	5	SLZ	Kunstgrasvelden	De btw kosten van € 39.860 kunnen worden gecompenseerd via de zogenaamde SPJK regeling. Afschrijving 15 jaar conform reeds beschikbare investering. De investering vindt plaats in 2021.	Nee				2.664	2.664	2.664	2.664 Struct
									-7.000	24.073	-22.063	-22.063	-25.261	
						SUBTOTAAL LASTEN INVESTERINGEN			-1.288.041	-1.377.196	-1.532.704	-1.555.704	-1.508.650	
						Totaal generaal alle categoriën								
Voorzieningen	9111	U	7	GGZ	Onttrekking aan voorziening afvalstoffenheffing	De voorziening afvalstoffenheffing wordt ingezet voor de verlaging van de opbrengst afvalstoffenheffing			100.000					Inc.
	472004													

Bijlage 2: Investeringsoverzicht lopende investeringen

Invest. nr. FMS	Kosten- soort FMS	Omschrijving van de investering	Nr. begr. wijzig./ jaar	Totaal toegestaan krediet	Besteed in voorgaande jaren (t/m 2019)	Besteed in 2020 (tot 1 mei)	Nog te besteden
300000	432003	Aansch tablets raadsleden	9-2018	16.500	7.598	-	8.902
300002	432003	Aansch.tablets afdhfd.	6-2016	11.250	8.997	-	2.253
300004	432003	Kopp.vakappl.tbv digitalisering	19-2015	38.000	27.555	-	10.445
300013	432003	Software begraafplaatsen	3-2017	8.000	1.288	2.100	4.612
300010	432003	Nieuw Intranet	7-2017	10.000	3.491	-	6.509
300008	432003	Software elektr.handtekening	7-2017	3.500	2.256	-	1.244
300021	432003	Aansch.bureaustoelen	9-2018	64.000	-	43.380	20.620
300022	432003	Transitie CZA	9-2018	44.000	-	-	44.000
300023	432003	Upgrade i-Burgerzaken	9-2018	15.000	5.495	-	9.505
300027	432003	Project zaakgericht werken (2019)	7-2019	20.000	4.398	1.109	14.493
300028	432003	Aansch. mob. werkplekken	7-2019	218.000	99.860	9.149	108.991
300029	432000	Aansch.zonnepanelen gemhs.	9-2019	29.000	-	-	29.000
300030	432001	Audio presentatiesysteem raad	9-2019	60.000	-	56.376	3.624
302001	432000	Voorber.herinr.centrum Hwd	10-'16/5-'17	664.694	617.466	-248.522	295.750
304000	432000	Real.IKC	13-2017	12.755.000	185.073	18.021	12.551.906
305027	442005	Subs.Spire nieuwe clubhuis	16-2018	122.442	-	-	122.442
305028	461001	Rent.lening Spire nw.clubhuis	16-2018	122.442	-	-	122.442
n.n.b.	n.n.b.	Verv. bladzuiger afd. Groen		7.900			7.900
n.n.b.	n.n.b.	Verv. hogedrukreiniger afd. Groen		11.000			11.000
n.n.b.	n.n.b.	Verv. veegmachine afd. Groen		25.000			25.000
n.n.b.	n.n.b.	Verv. zoutmenginstallatie		10.000			10.000
n.n.b.	n.n.b.	Verv. actiewagen afd. Groen		15.000			15.000
n.n.b.	n.n.b.	Project zaakgericht werken (2020)		20.000		-	20.000
n.n.b.	n.n.b.	Aanpassing hek- en straatwerk bij Spire		10.515		-	10.515
n.n.b.	n.n.b.	Reconstructie N241/kruisingen paden en Middelweg		1.100.000		-	1.100.000
n.n.b.	n.n.b.	Bijdr. Provincie aanpassing kruispunt N239/Zuiderzeestraat		112.500		-	112.500
		Totaal		15.513.743	963.477	-118.387	14.668.653

Bijlage 3: Overzicht post onvoorziene uitgaven

Onderwerp	
Primitieve begroting 2020	€ 21.000
Ten laste van budget: B&W-vergadering d.d. 2 juni 2020: besproken wordt het voorstel om deel te nemen aan de uitzending "onderweg naar de regio". Dit wordt positief ontvangen en besloten wordt deel te nemen en de kosten te dekken uit de post onvoorzien.	€ 2.950
Nog beschikbaar voor 2020	€ 18.050

	U	42.000	42.000	42.000	42.000	Afschaffen w-w	Nee, als Opmeer al kleine werkgever. (Medemblik wil hier ook al van terugkomen) Als arbeidsvoorwaarden behouden.		Slechte concurrentiepositie als werkgever.	nee	Imago vermindert aantrekkelijk v
4.947	U	4.947	4.947	4.947	4.947	Geen mogelijkheid meer bieden voor stagiaires	nee, als werkgever mogelijkheid bieden voor stagiaires. Echter in fase van tot op goede formatie komen.		Leerbedrijf verliezen.	nee	Imago gemeenteraadswerkgever vermindert
7.000	U	0	0	0	0	0 Ivm hoge verhoging raadsvergoeding kan eigen bijdrage verwacht worden / spreiden maatregelen over alle lagen in de organisatie. Is voorbehouden aan de raad.	ja		Reactie raadsleden i/vm gewenning	Nee	Geen goed besp. gemeente Opn
12.500	U	5.000	7.500	7.500	7.500	Door deze bezuiniging is het niet mogelijk de benodigde personele capaciteit te genereren voor een (integrale) aanpak van signalen/casusstiek en daarmee woonadresfraude terug te dringen/te voorkomen (denk aan een aantal uren voor een toezichthouder die actief gaat controleren, in plaats van alleen op papier). Budget benodigd voor de landelijke aansluiting, echter bedoelde integrale aanpak laten vervallen			Geen gemeentebrede integrale aanpak op adresonderzoek. Een integrale aanpak op adressonderzoek levert ook op andere vlakken voordelen op, bijvoorbeeld sociaal domein, uitkeringen etc.	ja, in 2020 inzet nodig op in ieder geval de landelijke vereisten en overige jaren laten vervallen van integrale aanpak.	achterstand toegenomen gemeenten
320.000	U	0	0	0	0	0 1 wethouder minder (0,5 fte), na de volgende gemeenteraadsverkiezingen. Is voorbehouden aan de raad.	Na de verkiezingen afhankelijk van bestuurlijke constellatie		Na de volgende gemeenteraads- verkiezingen	Geen.	

152, maar ende jaren n. 250.000	50.000	50.000	50.000	50.000	verlagen dotatie aan de voorziening of onttrekken aan de reserve	Nee, Door verdere bezuiniging wordt risico hoger dat reserve niet meer toereikend is voor toekomstig onderhoud. De omvang van de reserve is gebaseerd op een actueel beheerplan. Een bezuiniging van nog eens 20% op het al lage onderhoudsbudget voor de komende jaren is niet realistisch.	In 2018 is bij het opstellen van het beheerplan wegen een doorrekening gemaakt voor 10 jaar. De verwachting is dat de kosten na 2022 significant hoger worden. Ook is in het beheerplan geen rekening gehouden met, soms noodzakelijke, rehabilitatie (hele vervanging incl. fundering) van de wegen. Daarvoor is behoud van een voorziening van voldoende omvang noodzakelijk.	nee	risicoaansprak- goede staat va opbare ruimte
15.500	u	1.250	1.250	1.250	geen snelheidsdisplays plaatsen	Nee, De snelheidsdisplay is van belang om het verkeer te attenderen op het verkeersgedrag. Verder registreert de display het verkeersgedrag en deze registratie is weer van belang voor onderzoek naar de verkeersveiligheid, klachten e.d. De display is daarbij onmisbaar.	niet meer kunnen inspelen op verzoeken om iets te doen tegen hardrijders	nee	Bestuur wordt aangesproken van max snelh goede mogelijk verkeersgedrag beïnvloeden.
142.796	U	30.000	30.000	30.000	Er zijn drie opties om te bezuinigen op peuteropvang 1) Locaties sluiten. 2) Subsidieregeling peuteropvang beperken 3) Bijdrage in uurprijs voor kwaliteit stopzetten; Optie 1 levert geen bezuiniging op, optie 2 een bedrag van € 10.000 en optie 3 nog eens € 20.000	In scenario 2 wordt de subsidie met 10.000 verlaagd. Berend Botje zal naar aanleiding daarvan waarschijnlijk maatregelen nemen in de exploitatie. Dit zou gevolgen kunnen hebben voor de beschikbare opvangcapaciteit. En daarmee het gebruik ervan, en daardoor ook voor het bereik van kinderen met leer- en/of ontwikkelingsachterstanden. Scenario 3 heeft gevolgen voor de aanpak (in een vroeg stadium) van leer- en/of ontwikkelingsachterstanden. De hoogte van de eigen bijdrage is afhankelijk van of ouders kinderopvang toelage ontvangen en of hun kind een zgn. VVE-indicatie heeft (door GGD). In de afgelopen jaren zijn de kosten voor kinderopvang (maximum uurtarieven) gestegen. Door deze bezuiniging zullen, om hetzelfde aanbod in stand te houden, de eigen bijdragen van ouders stevig moeten stijgen. Risico's hiervan zijn: minder gebruik van de peuteropvang (juist bij ouders van kinderen voor wie peuteropvang effectief is in het voorkomen van m.n. achterstanden zijn stijgende kosten een reden om geen gebruik meer te maken van de peuteropvang, dit is ook gebleken in gemeenten waar de kosten zijn gestegen) en minder bereik van kinderen met leer- en/of ontwikkelingsachterstanden.	1) Mogelijk verminderd gebruik van peuteropvang door langere reistijd en hiermee samenhangend verminderde voorbereiding op basisschool en hogere druk op basisschool en mogelijke onderwijsachterstanden. 2) Segregatie, verminderd gebruik van peuteropvang en toenemende onderwijsachterstanden. 3) Verminderde kwaliteit peuteropvang, mogelijk samenhangende met verminderd gebruik, minder doelmatig in te zetten uren van beroepskrachten met als mogelijke gevolg - toename van probleemgedrag, verminderde effectiviteit in aanpak achterstanden en segregatie.	Mogelijk om de overgang en impact voor inwoners te spreiden over meerdere jaren.	Groot, eerder i gekozen voor € alle kernen en subsidieregelir gebruik van pe onder alle lage bevolging stimu is nu dan ook i in de spelding de subsidierreg naar verwachti zin beïnvloedt

asispakket							gevolg heeft dat een openbare bibliotheekvoorziening ophoudt te bestaan of redelijkerwijs niet meer kan voldoen aan de verplichtingen in deze wet, overlegt zij eerst met de andere partijen op wie dit van invloed kan zijn waaronder de ingezetenen. Zo nodig maken zij afspraken over de toegankelijkheid van een openbare bibliotheekvoorziening voor het betrokken algemene publiek.'). Dit proces vraagt tijd. Ook vanwege het convenant en de samenwerking met de vijf andere gemeenten die zijn aangesloten bij de Stichting Westfriese Bibliotheken. Volledige sluiting staat haaks op het voornemen om twee nieuwe IKC's te bouwen; hierin is de bibliotheek een belangrijke partner.			bibliotheekvormen te onderzoeken: bijvoorbeeld door beperkte openstelling, minder inzet van betaalde krachten, bewust kiezen voor een servicepunt zonder aanvullende dienstverlening.	
	i	10.000	10.000	10.000	10.000	Extra verhoging tarieven gymzalen, sportvelden, muziekschool, mfa, zwembad en De Weijver met 10%. Deze prijzen zijn eerder extra geïndexeerd en daarna jaarlijks. We willen de activiteiten laagdrempelig houden. Te hoge tarieven dragen daar niet aan bij.	Ja.		Kosten van sportaanbieders, muziek- en dansdocenten, organisatoren evenementen, bezoekers zwembad komen meer onder druk te staan.		
23.974	u	19.420	19.420	19.420	19.420	Dit budget wordt gebruikt voor incidentele subsidies en bemiddeling door het Vrijwilligerspunt.	Ja		Geen mogelijkheden meer voor toewijning van (vaak kleine) tussentijds ingediende subsidies.		
	u	0	130.000	130.000	130.000	sluiting van zwembad 't Woudmeer	Is bestuurlijke keuze. Het is een waardevolle voorziening in de zomerperiode op het moment dat veel andere zijn gesloten. Belangrijk ook in preventieve zin (ontwikkeling van het kind, voorkomen overlast, zwemles voor inwoners met laag inkomen, etc.)		Bij sluiting krijgen we te maken met frictiekosten. Ook moet gekeken worden naar eventuele afboeking van de boekwaarde.		
	i	4.688	4.688	4.688	4.688	muziekschool sluiten	De huidige verhuur levert het vermelde bedrag op.		Hiermee worden de huidige gebruikers (drie muziekdocenten, 'Meer bewegen voor ouderen' en drie dansdocenten) gedupeerd. De muziekdocenten kunnen wellicht onderdak vinden in de basisscholen. Voor de dansdocenten is er alleen voor ballet geen alternatief. De andere kunnen terecht bij bestaande sportscholen. de activiteit 'Meer bewegen voor ouderen' kan waarschijnlijk ook naar een sportschool.		

30.000	U	10.000	10.000	10.000	10.000	-Vermindering workshops	0	Het budget dat in 2018 voor de uitvoering van de Toekomstvisie Kwetsbare inwoners 2018-2023 is gereserveerd verlagen. Het gaat om preventieve en bewustwordingsactiviteiten, lokaal en in de regio	Ja, echter zijn er voor de komende jaren (tot 2023) verschillende activiteiten gepland met bijbehorend kostenplaatje, zoals vastgesteld in de toekomstvisie en het jaarwerkplan 2018-2019.	Door verlaging van dit budget wordt niet voldaan aan de gemaakte afspraken met de vaststelling van het jaarwerkplan 2019. De mogelijkheid bestaat dat er uiteindelijk te kort budget beschikbaar is. Als dit blijkt moet er een keuze gemaakt worden om alsnog te voldoen aan de gemaakte afspraken of ervoor te kiezen dat er de komende jaren (tot 2023) minder preventieve en bewustwordingsactiviteiten voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid lokaal en in de regio georganiseerd kunnen worden.	Nee, in principe kan het budget in een keer verlaagd worden.	Indien het niet budget niet tot de impact naai groot. In de Tc Kwetsbare inw regionaal juist om lokaal mee zetten op prev bewustwording voor deze doel Daarnaast zal decentralisatie naar individueel ook meer nadr worden op pre duurdere onde voorkomen.
160.000	U	10.000	10.000	10.000	10.000	Een mogelijkheid is om de inkomensnorm voor bijzondere bijstand aan te passen (bij voorbeeld van 120 naar 110%), waardoor minder inwoners hiervoor in aanmerking komen,	10.000	Ja. Hoeveel dit zal besparen kan moeilijk met zekerheid voorspeld worden omdat dit afhankelijk is van het aantal aanvragen en het betreft.	Door de inkomensgrens te verhogen komt een deel van onze inwoners die niet veel te besteden hebben niet meer in aanmerking voor bijzondere bijstand. Hierdoor lopen zij meer kans op een sociaal isolement, zullen zij mogelijk minder gebruik maken van de regelingen die hogere kosten op een later moment voorkomen en zijn zij financieel kwetsbaarder. Met de huidige regeling bijzondere bijstand is de verwachting dat andere kosten, o.a. WMO en schuldhulpverlening op een later tijdstip worden voorkomen. Bovendien hebben gezinnen met een inkomen tussen 110% en 120% van de bijstandsnorm veelal ook nog onvoldoende financiële middelen hebben om bij te kunnen betalen voor die via de bijzondere bijstand bekostigd kunnen worden.	Ja. Het beleid moet hiervoor mworden gewijzigd.	Ja, In het coal staat dat onde worden of de c armoedebestri worden verlaa Opmeer hiern weinige gemeet met een strenç bijzondere bijs	
490.000	U	6.000	6.000	6.000	6.000	Stoppen met de uitvoering van de Huishoudelijke Hulp Toelage (HHT)	6.000	Ja, de gemeente is niet verplicht om deze regeling in stand te houden.	Deze regeling draag ertoe bij dat inwoners met een ondersteuningsbehoefte langer thuis kunnen blijven wonen met hulp van een mantelzorger. Het is bekend dat mantelzorgers te kampen hebben met overbelasting en dat ondersteuning bij HH hen helpt bij het volhouden van hun mantelzorgtaken. Door mantelzorgers niet meer te ondersteuning met deze regeling, wordt de kans groter dat de zorgvrager een beroep moet doen op duurdere Wmo/jeugdhulp voorzieningen	Nee. Er moet wel gecommuniceerd worden dat de regeling per 2020 stopt, aangezien de regeling voor 2019 en 2020 is verlengd.	Ja, De gemeen dan de enige g Westfriesland t niet meer zou 2020.	

							omdat er geen bestedingsverplichting is verbonden aan deze middelen.					uitsluiting en alle gevolgen voor de kinderen die hier mee gepaard gaan, zoals lagere schoolprestaties en sociaal- emotionele problemen.Ook de grote meerwaarde van de inzet via stichting samen, namelijk dat veel ouders van deze kinderen zich via deze stichting zelf ook gaan inzetten als vrijwilliger binnen onze gemeente, zou verloren gaan.			worden verlaagd zijn er met het stellen van de voor kinderen gemeenten ool afspraken gem moment is Opr gemeenten die wordt gesteld . waarop deze n effectief en int lokaal ingezet Zo bleek ook u dit jaar is verri Nederlandse g subsidie gaat € opgezette sam netwerk van vi bereik en activ doelgroep verli
15.000	U	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	minder subsidie toekennen aan de verwijdering van asbestdaken. VARIANT 2: EXTRA OMBUIGING BOVENOP EERSTE VARIANT NAMELIJK DAT DE GEHELE REGELING WORDT GESCHRAPT		Nee, het gaat hier om een regeling die hoort tot de vrije beleidsruimte van de gemeente. Sanering van asbestdaken blijft echter een 'must' vanuit belang volksgezondheid en beperken schade bij calamiteiten	Door de besluitvorming van de Eerste Kamer inzake de sanering van asbestdaken kan een deel van deze budgetten vrijvallen. Vrijval van € 10.000,- of meer betekent dat stimulering van asbestsanering niet langer mogelijk is. Sanering van asbestdaken blijft een 'must' vanuit belang volksgezondheid en beperken schade bij calamiteiten. Dit brengt risico's met zich mee voor de volksgezondheid en kosten voor de gemeente bij calamiteiten. Om die reden wordt geadviseerd de verwijdering van asbest te blijven stimuleren en structureel niet meer te laten vrijvallen dan € 5.000,-.	n.v.t	Bestuur kan w aangesproken van de gemeer dienstverlenin verwijdering o een dak voor d rechthebbende aanzienlijke kc zijn.			
61.250	U	31.000	31.000	31.000	31.000	31.000	Geen externe toezichthouders meer inhuren voor handhaving op recreatieparken maar alleen in eigen beheer houden	Nee Toezicht en handhaving zijn verplichte gemeentelijke taken. Gemeenten zijn verplicht daarvoor beleid te ontwikkelen en daarvoor voldoende middelen beschikbaar te stellen (Wabo). De beschikbare ambtelijke capaciteit is onvoldoende om op goede wijze aan deze taak invulling te geven.	Gevolg van bezuinigingen is dat er minder toezicht en handhaving zal plaatsvinden met betrekking tot het bewoning van recreatieve nachtverblijven. Inzet van de eigen gemeentelijke toezichtcapaciteit is beperkt mogelijk vanwege risico's en beperkte capaciteit in omvang. Het risico bestaat dat het illegaal gebruik van de recreatieverblijven en vormen van criminaliteit daardoor toenemen. De recreatieve functie komt hierdoor nog verder onder druk te staan en zullen saneringskosten oplopen. Eerst indien besluitvorming over toekomstige bestemmingen van recreatieparkeren heeft plaatsgevonden kan tot verminderd toezicht worden overgegaan.	Nee. Toezicht op het gebruik van recreatieverblijven blijft noodzakelijk.	Handhaving is gemeentelijke provinciaal bes toezicht op uit. kan worden aa een onvoldoen hiervan waardi kan worden af				
		279.458	693.952	694.993	686.035										

Bijlage 5: Onderzoek mogelijkheden en onmogelijkheden om de OZB-verhoging te beperken tot 5%.

Inleiding.

Op 21 april jl is verzocht te onderzoeken of door enerzijds verlaging van de verhoging van het budget voor organisatieontwikkeling in 2021 en 2022 vanuit het Overdrachtsdocument plus toename van 3,5 fte's vanwege nieuwe ontwikkelingen en anderzijds specifieke uitgaven uit het sociaal domein als incidenteel te beschouwen deze buiten de begrotingsraming te houden. Zodanig dat de OZB-verhoging zich beperkt tot 5%.

Verlaging van de verhoging van het budget organisatieontwikkeling in 2021 en 2022.

Op basis van het overdrachtsdocument en het onderzoek van Berenschot als second opinion zijn in de meerjarenbegroting 2021 – 2023 extra budgetten opgenomen.

Overdrachtsdocument

In het overdrachtsdocument is aangegeven wat nodig is voor de gemeentelijke organisatie om als zelfstandige gemeente te blijven functioneren. Waarbij de maatschappelijke en wettelijke veranderingen zijn vertaald naar ontwikkelpunten voor de organisatie. Kernachtig heeft dit betrekking op versterking van het strategisch vermogen en regievoering; versterking van de integraliteit en eigen verantwoordelijkheid; verdere versterking van de dienstverlening. Dit is vertaald in diverse onderdelen. Zoals uitbreiding fte's; burgerparticipatie; organisatieontwikkeling, transitiekosten; ontwikkelcapaciteit voor extra inzet in de regio en grote strategische vraagstukken.

Onderzoek Overdrachtsdocument

Door het bureau Berenschot is het overdrachtsdocument onderzocht. En zij kwamen met vijf aanbevelingen:

1. Stel een inhoudelijke toekomstvisie op;
2. Voer het Overdrachtsdocument in de maximale variant uit;
3. Alleen de basis op orde zal zeker in de verdere toekomst niet voldoende zijn. (zet in op een versterking van de organisatie in strategisch vermogen en integraal werken; stel een strategie aan die aan de slag gaat met de thema's, de ontwikkeling van de toekomstvisie en de aansluiting bij de regio op strategisch niveau);
4. Bekijk de samenwerkingsmogelijkheden in de regio. (ga hiermee – in de eerste plaats als bestuurders van de zeven Westfriese gemeenten – aan de slag in het kader van de uitvoeringsagenda van het Pact 7.1;
5. Hoe er rekening mee dat de ambities en opgaven op termijn alleen maar zullen toenemen. Onderken de urgentie en de betekenis ervan voor de organisatie.

Op basis van dit rapport zijn de benoemde budgetten uit het overdrachtsdocument geplaatst in onze begroting 2020 en in de meerjarenbegroting 2021 t/m 2023. In het meerjarenperspectief is in 2021 tov 2020 een budgetverhoging opgenomen van € 503.000 en in 2022 tov 2020 van € 663.000.

Deze ophoging heeft betrekking op vijf onderdelen:

✓ Extra fte's door nieuwe ontwikkelingen.

Het betreft hier: 1 fte ihkv Incontrol statement; 0,5 fte uitbreiding taken digitalisering audits/privacy; 1 fte uitbreiding ivm omgevingswet; 1 fte doorontwikkeling dienstverlening.

De budgetstijging tov 2020 is: vanaf 2021 + € 273.000.

Toelichting:

Incontrol statement:

Vanaf 2021 moet het college zelf een verklaring verstrekken over rechtmatigheid; nu nog taak van accountant. Dit betekent dat een rechtmatigheid-verantwoording moet worden afgelegd. Dit moet worden vertaald naar een noodzakelijke kwaliteitsimpuls op de interne processen en beheersing. Een intern beheerssysteem moet worden opgezet. Momenteel voldoet de gemeente daar niet aan. Indien dit zo blijft is de consequentie dat er geen goedkeurende verklaring van de accountant komt. Daarom is het noodzakelijk om de formatie bij de eenheid financieel (onderdeel control) uit te breiden om zo de organisatie te begeleiden en om dit proces te starten en te beheersen.

Audits/privacy:

In onze organisatie wordt gebruikt gemaakt van (digitale) informatie. De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) stellen wettelijke taken van Informatiebeveiliging, risicomanagement, controle door audits en privacybeleid. Momenteel kunnen wij, ondanks inhuur, niet volledig voldoen aan genoemde taken en is borging in onze organisatie nog niet verzekerd. Consequentie is dat we niet gaan voldoen aan de AVG en de BIO.

Omgevingswet:

De nieuwe datum waarop de Omgevingswet in werking treedt is vastgesteld op * (wordt 18 mei bekend). De eerder geplande datum van inwerkingtreding (1 januari 2021) is uitgesteld onder meer vanwege de aanzienlijke digitale inspanningen die de overheden moeten leveren. Omgevingsvisie, Omgevingsplan, aanvragen en vergunningen Omgevingswet, onderzoeksmateriaal alles moet via de digitale weg aangeleverd kunnen worden. Bij inwerkingtreding gaan alle rijksregels via de bruidsschat over naar de decentrale overheden. Gemeenten dienen deze regels om te zetten naar hun Omgevingsplan. De participatievereisten nemen toe, en de beslistermijnen worden korter. Er zal meer aandacht gevraagd worden voor vooroverleg met initiatiefnemers, afstemming met regiegemeenten, Veiligheidsregio, GGD en Omgevingsdienst. Dat alles noodzaakt tot het op orde brengen van de organisatie. Uit benchmarkgegevens (Berenschot) blijkt dat beschikbare formatie van Opmeer op dit gebied achterblijft bij vergelijkbare gemeenten. Indien de middelen niet beschikbaar worden gesteld is er onvoldoende capaciteit om de interne processen gereed te maken in 2021 en zal na invoering de intensivering van het toezicht en de handhaving omdat meer vergunningsvrij mag worden gebouwd niet kunnen plaatsvinden.

Doorontwikkeling dienstverlening:

Voor de doorontwikkeling van de dienstverlening conform het plan van aanpak is de formatie-uitbreiding noodzakelijk. Indien de middelen niet beschikbaar worden gesteld heeft dit de volgende consequenties: 1. voor de doorontwikkeling van de medewerkers SC onvoldoende aandacht is (geen sturing op: bewaking en doorontwikkeling servicenormen, beoogde verdere samenwerking met en ondersteuning van de vakafdelingen, ondersteuning op het gebied van gebruik sociale media en onderzoek Waar Staat Je Gemeente, en efficiënter en effectiever gebruik van het klantcontactstelsel); 2. De resultaten 2020 onvoldoende kunnen worden geborgd door gebrek aan aandacht en tijd; 3. De beoogde doorontwikkeling van dienstverlening (zoals continue meting van klanttevredenheid en sturing hierop), voortbordurend op de resultaten 2018 t/m 2020 niet gaat plaatsvinden; 4. De openingstijden teruggebracht gaan worden.

✓ Ontwikkelcapaciteit, Generatie pact & Transitiekosten:

Het betreft hier middelen voor het versterken van het strategisch vermogen o.a. tbv deelname aan het Pact WF 7.1 en het anticiperen op 1. de uitstroom die binnenkort gaat plaatsvinden en 2. om het veranderingsvermogen te verbeteren.

De budgetstijging tov 2020 is voor 2021: + € 182.500 en 2022: + € 285.000 (inclusief de budgetten van 2020 die nog niet zijn vrijgegeven: € 80.000)

Toelichting:

Deze middelen worden ingezet om bestuursadviseurs te werven ter versterking van het strategische vermogen en de regievoering zodat een goede gemeentelijke vertegenwoordiging in regionale ontwikkelingen wordt geborgd. En bestuurlijke thema's die b.v. genoemd zijn in het InterBestuurlijk Programma als urgente maatschappelijke opgaven op te pakken. Zoals b.v. Klimaat, toekomstbestendig wonen, regionale economie als versneller, vitaal platteland, merkbaar beter in het sociaal domein, problematische schulden voorkomen en oplossen.

Daarnaast zien we dat we via bepaalde maatregelen de kennis en kunde die verloren gaat door de uitstroom moeten ondervangen. Daarnaast zijn middelen nodig voor de transformatie die zich richt op verdere versterking op regievoering en integraal werken. Maatregelen die hierbij genomen moeten worden zijn investeringen in het huidige personeel en het werven van trainees.

Uit de strategische personeelsplanning die in het eerste kwartaal van 2020 heeft plaatsgevonden blijkt dat de kennis van medewerkers momenteel weliswaar voldoende is maar dat een verdere doorontwikkeling van medewerkers noodzakelijk en onvermijdelijk is. Indien dat achterwege blijft, kan er onvoldoende geanticipeerd worden op toekomstige ontwikkelingen. Ook kunnen medewerkers dan hun rol in de regio onvoldoende oppakken waardoor het belang van Opmeer in

de regio ondergeschikt wordt. Participatie in regionale werkgroepen, wat voor Opmeer onvermijdelijk is, vraagt om andere, zwaardere kwaliteiten. Dit doet een groter beroep op meer eigen verantwoordelijkheid en zelfsturing. Scholing en training zijn hiervoor essentieel. De organisatie moet ook werken aan de duurzame inzetbaarheid van medewerkers in de breedste zin van het woord. Behalve dat medewerkers goed inzetbaar moeten zijn gedurende hun hele loopbaan, moet in dat kader ook gedacht worden aan het boeien en binden van medewerkers om jonge mensen te behouden voor de organisatie. Voor Opmeer is dat van groot belang omdat deze groep gemakkelijk elders een baan vindt. Daarnaast moet het ouderen de mogelijkheden bieden op een verantwoorde manier hun loopbaan bij Opmeer af te kunnen ronden. Daarom, maar ook vanwege de toenemende vergrijzing, moet er tijdig worden ingezet op verjonging van de organisatie. Zodanig dat de organisatie wordt versterkt door zorg te dragen dat kennisoverdracht van de oudere medewerker wordt georganiseerd. Een instrument als het Generatiepact biedt daarvoor mogelijkheden.

De consequenties van het schrappen van deze budgetten is dat we jaar niet geëquipeerd zijn om als gemeente deel te nemen aan vraagstukken van het Pact WF 7.1 en niet proactief met toekomstige vraagstukken bezig zijn.

✓ *Organisatieontwikkeling:* om bovenstaande organisatieontwikkeling te sturen is regievoering nodig op de diverse trajecten en projecten.

De budgetstijging tov 2020 is in 2021 + € 25.000 en in 2022 + € 50.000.

De vele trajecten binnen onze organisatie, zoals digitalisering van onze werkprocessen; zaakgericht werken; anders werken; doorontwikkeling van de dienstverlening; versterken integraal werken; vraagt om capaciteit voor regievoering en projectmanagement.

De consequenties van het schrappen van deze budgetten is dat de trajecten worden stopgezet zodat we over drie jaar verouderde werkprocessen en hulpmiddelen hebben zodat de gemeente geen moderne organisatie meer heeft en dus niet meer kan voldoen aan maatschappelijke behoeften.

✓ *Overige posten: flexibele schil en burgerparticipatie*

De flexibele schil heeft betrekking op het beschikbaar hebben van middelen voor specialismen. En burgerparticipatie vanwege de bestuurlijke wens om intensief op burgerparticipatie in te zetten.

De budgetstijging tov 2020 is in 2021 + € 22.500 en in 2022 + € 55.000.

De turbulentie vraagt middelen om direct in te spelen op vraagstukken. De komende jaren neemt dit alleen maar toe. Zeker door nieuwe wet- en regelgeving.

De consequenties van het schrappen van deze budgetten is dat niet de benodigde deskundigheid direct kan worden ingezet en de burgerparticipatie wordt beperkt.

Conclusie: de opgenomen verhoging van het budget voor de organisatieontwikkeling blijft noodzakelijk om de rol van de gemeente in de regio ook ambtelijk goed in te vullen en regie te voeren op de nieuwe strategische opgaven.

Specifieke uitgaven uit het sociaal domein als incidenteel te beschouwen.

Onderzocht is of het mogelijk is om dure kortlopende individuele trajecten als incidenteel te zien én als zodanig niet als structurele kosten vooraf in de begroting op te nemen, maar achteraf in de jaarrekening te verwerken.

Recent is overleg geweest met de toezichthouders van de provincie Noord-Holland. Vervolgens is schriftelijk bevestigd door de provincie Noord-Holland dat vanwege het feit dat het gaat om jaarlijks terugkerende zaken (en er ook niet kan worden gegarandeerd dat ze niet meer komen) deze lasten niet als eenmalig worden aangemerkt. Deze lasten keren jaarlijks terug voor verschillende gevallen in wisselende omvang als vast onderdeel van (het beleid van) Jeugdzorg en daarmee is het structurele karakter vastgelegd. Dit betekent tevens dat in het kader van reëel ramen het de bedoeling is dat ook de lasten voor deze zorgtrajecten in de Jeugdhulp ieder jaar zo volledig en zo realistisch mogelijk begroot dienen te worden. De realiteit van de ramingen ter zake kan dan worden gestoeld op het historisch besef, alsmede het inschattingsvermogen aan de hand van de actuele praktijk.

Conclusie: het is niet mogelijk om dure kortlopende individuele trajecten als incidenteel te zien.

Analyse Sociaal Domein

Meer grip op de begroting voor
het sociaal domein

Deel I

Ontwikkeling uitgaven en oorzaken
2015-2019

B&W, 2 juni 2020

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Financiële situatie.....	4
Inkomsten vanuit het rijk	4
Uitgaven sociaal domein.....	6
Wmo en Jeugd	9
Oorzaken stijgende uitgaven.....	11
Vroegtijdig inzet van hulp	11
Toename van het aantal inwoners dat hulp krijgt.....	12
Zorgzwaarte	14
Externe verwijzers.....	17
De oorzaken nader toegelicht.....	18
Ingezette acties	20
Zorginkoop en bekostigingssystematiek	20
Instroom, doorstroom en uitstroom	21
Preventie.....	22
Organisatie	23
Vooruitblik.....	24
Zorginkoop en bekostigingssystematiek	24
Instroom, doorstroom en uitstroom	24
Preventie.....	26
Organisatie.....	26
Tot slot	26

Inleiding

De actualiteit staat bol van de problemen binnen het sociaal domein. Bijna alle gemeenten kampen met structurele tekorten. Vooral binnen de jeugdhulp¹ lopen de tekorten op. Ook in Opmeer.

De raad heeft hierover – terecht – grote zorgen. De jaarrekening 2019 laat een forse overschrijding van de begroting in programma 6 zien. In 2020 tekent zich een overschrijding af van bijna 1 miljoen, met structurele doorwerking in de daaropvolgende jaren. Het is van groot belang om de uitgaven voor het sociaal domein (in het bijzonder jeugdhulp en Wmo) zo snel mogelijk te stabiliseren en terug te dringen.

In de begrotingsraad op 14 november 2019 heeft het college toegezegd in de aanloop naar de Kadernota 2020 een analyse te maken van de uitgaven van het sociaal domein in de jaren 2015 tot 2020 inclusief de oorzaken van de stijgende uitgaven en een inventarisatie van maatregelen waarmee deze kosten kunnen worden teruggedrongen. We bieden u op dit moment deze notitie aan met een analyse van de ontwikkeling van de kosten voor het sociaal domein en de verklaringen hiervoor. Dit is deel I.

Op basis hiervan zullen we de raad in het kader van de voorstellen voor ombuigingen in de conceptbegroting 2021-2024 keuzemogelijkheden voorleggen (inclusief de effecten ervan voor inwoners/zorgaanbieders, financieel, juridisch en politiek-bestuurlijk) waarmee de uitgaven van het sociaal domein kunnen worden verlaagd en/of de inkomsten verhoogd. Dit is deel II. Wellicht kan de raad hiervoor aan de hand van de analyse in deel I al wel zoekrichtingen meegeven.

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk gaan we in op de grote lijn die zichtbaar wordt vanuit de jaarcijfers van 2015 tot en met 2019. Hiermee kunnen we de situatie van Opmeer in perspectief zetten. Vanuit de inkomsten van het rijk wordt een vertaling gemaakt naar de begroting en realisatie van het sociaal domein in Opmeer. Het laat zien waar de overschrijdingen zichtbaar zijn en geeft een vooruitblik op 2020.

In de volgende hoofdstukken wordt ingegaan op de achtergrond en oorzaken van deze overschrijdingen. In het hoofdstuk 'Ingezette acties' wordt een opsomming gegeven van acties en maatregelen die invloed hebben op de uitgaven. Tot slot wordt alvast een vooruitblik gegeven op mogelijke beheersmaatregelen voor de toekomst.

1 De termen jeugdhulp en jeugdzorg worden nogal eens door elkaar gebruikt. Jeugdzorg beslaat het geheel van voorzieningen, inclusief algemene voorzieningen. Jeugdhulp (met en zonder verblijf) is een onderdeel daarvan.

Financiële situatie

Het regent tekorten binnen het sociaal domein. Opmeer is hierin niet uniek; de ene na de andere gemeente meldt forse rode cijfers, ook in Westfriesland. Hoe ziet het beeld eruit voor Opmeer?

In dit hoofdstuk gaan we in op de grote lijn die zichtbaar wordt vanuit de jaarcijfers van 2015 tot en met 2019. Hiermee kunnen we de situatie van Opmeer in perspectief zetten. Hoe is de ontwikkeling in Opmeer geweest in deze periode en waar is sprake van tekorten?

Inkomsten van het Rijk

De nieuwe taken op het gebied van jeugdzorg en Wmo die gemeenten met de decentralisaties vanaf 2015 overgeheveld kregen vanuit het rijk, gingen gepaard met een korting op het oorspronkelijke budget. Het doel van de transitie is dat de gemeente haar inwoners sneller en beter kan helpen bij hun zorg- of ondersteuningsvragen. Dit gebeurt volgens het principe: één gezin, één plan, één regisseur. Dit voorkomt dat meerdere hulpverleners zijn betrokken die niet efficiënt samenwerken. Deze werkwijze moest dan ook resulteren in het terugdringen van de uitgaven.

Voor alle vormen van jeugdhulp binnen de decentralisatie jeugdzorg paste het toenmalige kabinet-Rutte forse kortingen toe. In 2015 was dat € 120 miljoen, in 2016 was dat € 300 miljoen en vanaf 2017 geldt een structurele korting van € 450 miljoen. Uitgedrukt in een percentage van het macrobudget van € 3,6 miljard betekent dat over de achtereenvolgende jaren een korting van 3,5%, 8,5% en 12,5%.

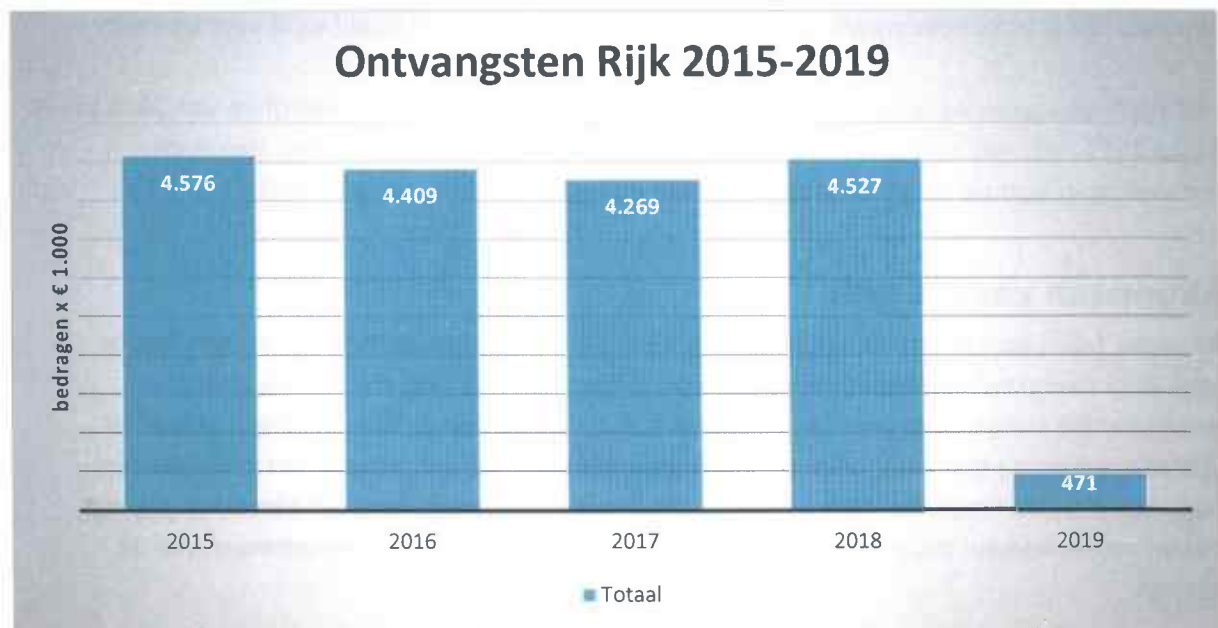
Korting op ontvangsten Opmeer volgt landelijke lijn

In onderstaande figuur staan de ontvangsten vanuit het rijk voor Opmeer. Hieruit blijkt inderdaad dat de budgetten conform de landelijke trend in 2016 en 2017 zijn gedaald ten opzichte van het voorafgaande jaar. Het jaar 2018 laat een stijging zien ten opzichte van 2017, echter vergeleken met 2015 is er nog steeds sprake van een daling van 2%. We kunnen niet precies duiden waarom in 2018 een stijging te zien is. De mei en september circulaire van de algemene uitkering 2018 zijn hiervoor niet specifiek genoeg. Mogelijk heeft het te maken met extra geld voor taakmutaties² voor het sociaal domein.

Figuur 1 laat de ontvangsten vanuit het rijk voor Opmeer zien. De daling van de budgetten is verhoudingsgewijs minder dan de kortingen van het Rijk. De kortingen bij het Rijk gaan over het macrobudget. Het bedrag dat een gemeente ontvangt hangt af van maatstaven op basis waarvan het macrobudget wordt verdeeld. Als de maatstaven positief uitwerken kunnen de ontvangsten verhoudingsgewijs minder gekort worden dan het macrobudget.

2 Taakmutaties zijn beleidsvoornemens van het Rijk die leiden tot een wijziging van de uitoefening van taken of activiteiten door gemeenten. Hiervoor ontvangen gemeenten meer/minder inkomsten van het Rijk.

Een aandachtspunt is, dat vanaf 2019 de inkomsten van het Rijk voor het sociaal domein grotendeels zijn opgegaan in de algemene uitkering en dus niet meer te identificeren zijn zoals voorheen. Dat verklaart het beeld bij 2019 in figuur 1.

Figuur 1 Ontvangsten bij Opmeer van het rijk 2015-2019

Rijk stelt tijdelijk extra budget beschikbaar en doet verder onderzoek

Het kabinet stelt de komende jaren ruim 1 miljard euro extra ter beschikking voor de jeugdzorg en de geestelijke gezondheidszorg (GGZ). Voor de jeugdzorg gaat het in 2019 om 420 miljoen. In 2020 en 2021 is er 300 miljoen extra beschikbaar. Voor Opmeer betekent dit een extra ontvangst van ongeveer € 200.000 in 2019, respectievelijk € 150.000 in 2020 en 2021. In 2020 is er een nieuw landelijk onderzoek aangekondigd om vast te stellen of de toename van het aantal jongeren in de jeugdzorg en de bijbehorende uitgaven tijdelijk of structureel van aard zijn.

Afname aantal jongeren zorgt voor lagere bijdrage Rijk

Voor de verdeling van budgetten wordt vanaf 2016 gebruik gemaakt van een zogenaamd 'objectief verdeelmodel'. Gemeenten krijgen aan de hand van dit model een basisbedrag per jeugdige. Naarmate er meer jeugdigen in een gemeente wonen, zijn de kosten gerelateerd aan opvoedingsproblemen en andere jeugdproblematiek gemiddeld hoger. Ter verhoging of verlaging van dit budget wordt ook gekeken naar risicofactoren onder de inwoners, zoals eenouderhuishoudens, armoede, uitkeringssituatie, psychische gezondheid en inkomen.

In Opmeer is vanaf 2015 (ingangsjaar van decentralisaties) het aantal jeugdigen met 2 procentpunt afgenomen en verdere risicofactoren zijn niet van toepassing. Naast de eerder besproken korting met de komst van de decentralisaties, is de afname van het aantal jeugdigen van invloed geweest op de verlaging van het rijksbudget.

Met de komst van de nieuwe wijk Heerenweide komen naar verwachting veel jonge gezinnen naar Opmeer. De leerlingprognose van het basisonderwijs laat zien dat het aantal jongeren op langere termijn toeneemt. De verwachting is dat het aantal leerlingen op de korte termijn verder gaat

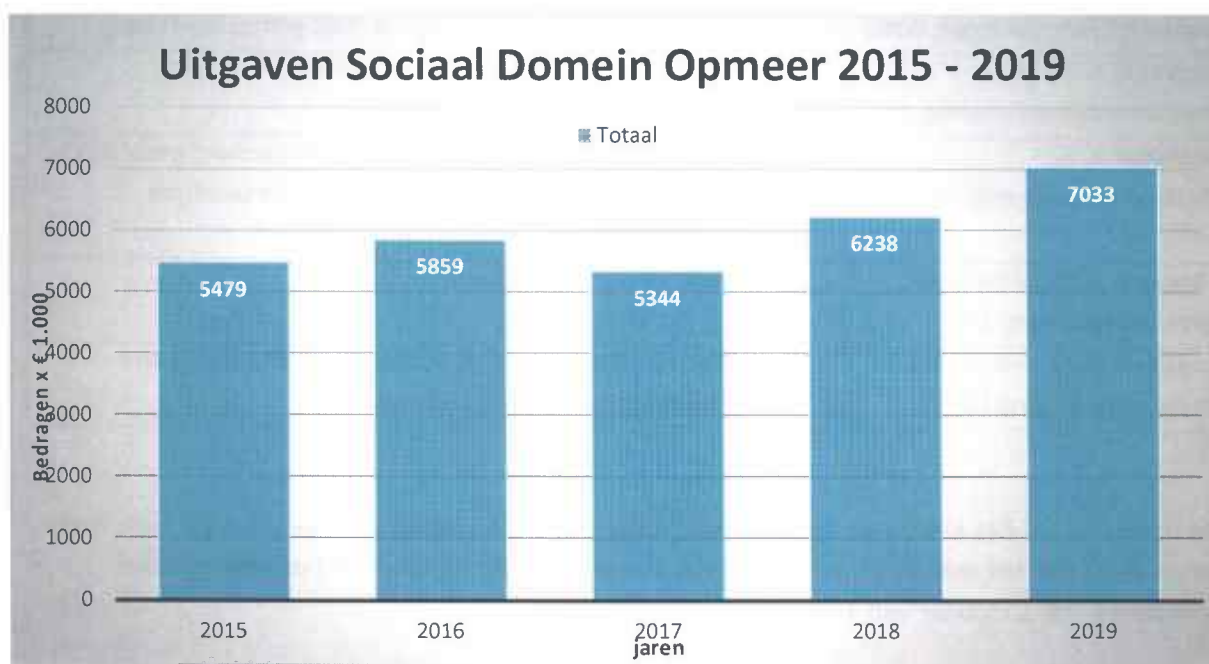
dalen met een laagste punt in 2023 met 886 leerlingen, circa 60 lager dan het huidige niveau. Na 2023 zal het aantal leerlingen gaan stijgen, met name door de nieuwbouw Heerenweide. Aan het einde van de prognoseperiode (2038) wordt verwacht dat het aantal leerlingen dat naar het basisonderwijs gaat in de gemeente Opmeer circa 40 hoger is dan het huidige niveau. Deze toename van het aantal leerlingen zal van invloed zijn op de rijksbijdrage. Echter, dit is niet terug te herleiden naar een exacte prognose en zal ook niet voldoende zijn om de tekorten te dekken.

Andere factoren die van invloed zijn op de inkomsten

Naast de rijksbijdrage heeft de gemeente ook inkomsten vanuit de eigen bijdrage van inwoners die een beroep doen op voorzieningen vanuit de Wmo, het zogenaamde abonnementstarief. Vanaf 2019 betalen inwoners met een Wmo-voorziening een vaste eigen bijdrage van € 17,50 per vier weken (vanaf 2020 is dit € 19 per maand), in plaats van de oorspronkelijke inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Dit heeft tot gevolg dat de inkomsten vanuit de eigen bijdrage afnemen.

Uitgaven sociaal domein

De inkomsten laten dus een dalende lijn zien. Hoe zit dat met de uitgaven in het brede sociale domein? In figuur 2 zijn de uitgaven binnen het sociaal domein vanaf 2015 tot heden op een rij gezet.

Figuur 2 Uitgaven sociaal domein Opmeer

Het is goed om eerst te definiëren welke uitgaven we bedoelen binnen het sociaal domein. In dit overzicht staan alle taakvelden resp. onderwerpen in programma 6 van de begroting (Sociaal Domein):

Taakveld	Activiteiten zijn:
Taakveld 6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	Flankerend ouderenbeleid, maatschappelijke ondersteuning, jeugd- en jongerenwerk, kinderdagverblijven, wijksteunpunten en andere welzijnsaccommodaties.
Taakveld 6.2 - Wijkteams	Wijkteam, informatievoorziening en automatisering, communicatie zorgstructuur, flexibel budget sociaal domein.
Taakveld 6.3 - Inkomensregelingen	Participatiewet, Werksaam, gebundelde uitkering, bijzondere bijstand, schuldhulpverlening, kwijtschelding gemeentelijke belastingen.
Taakveld 6.4 - Begeleide participatie	Sociale werkvoorziening Werksaam, participatiebudget re-integratie, inburgering vluchtelingen.
Taakveld 6.5 - Arbeidsparticipatie	Niet van toepassing voor gemeente Opmeer
Taakveld 6.6 - Maatwerkvoorzieningen WMO	Leef- en woonvoorzieningen gehandicapten, dienstverleningsovereenkomst met gemeente Hoorn.
Taakveld 6.71 - Maatwerkdienstverlening 18+	Hulp in het huishouden, begeleiding.
Taakveld 6.72 - Maatwerkdienstverlening 18-	Diverse vormen van jeugdzorg zoals speciale geestelijke gezondheidszorg, jeugdzorg plus en persoonlijke begeleiding.
Taakveld 6.81 - Maatwerk geëscaleerde zorg 18+	Veilig thuis, GGZ inloop.
Taakveld 6.82 - Maatwerk geëscaleerde zorg 18-	Diverse vormen van jeugdzorg zoals pleegzorg en jeugdbescherming en reclassering.

Wat opvalt is, dat het saldo van lasten minus baten sinds 2015 een opgaande lijn laten zien, met uitzondering van het jaar 2017. Vanaf 2018 is een aanzienlijke stijging ten opzichte van het voorgaande jaar zichtbaar van 17%, respectievelijk 13% in 2019.

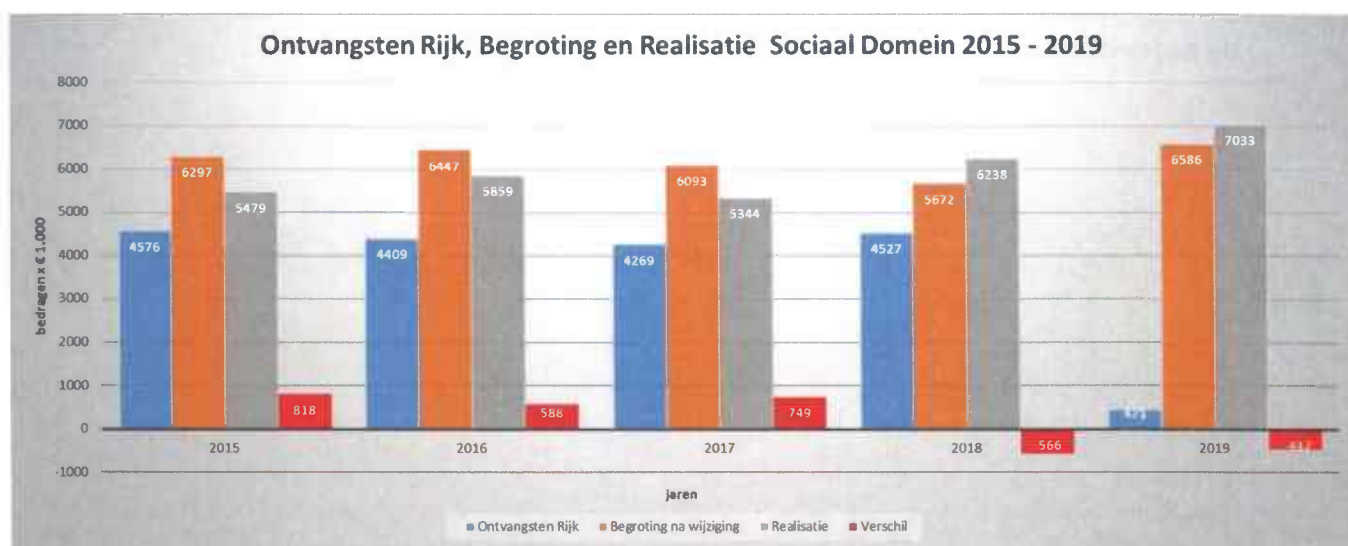
Als we enkel kijken naar de lasten (bijlage 1) zien we een procentuele stijging van 8% in 2018 en 2019. In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de baten en lasten per taakveld in de jaren 2015 tot en met 2019.

In 2017 is een daling te zien, die twee verklaringen heeft. Een deel van de kosten die in 2017 zijn gemaakt, is geboekt in 2018 (door een zogenaamde nadeclaratie van zorgkosten). Daarnaast kunnen de lagere uitgaven verklaard worden door hogere baten vanuit de BUIG gelden³.

Vanaf 2018 tekorten in Opmeer op het sociaal domein

We hebben nu gekeken naar de inkomsten en de uitgaven binnen het sociaal domein. Als we spreken over een tekort, hebben we het over een begrotingstekort. Maar daarnaast is het ook interessant om de uitgaven naast de inkomsten te zetten. In figuur 3 zijn de inkomsten vanuit het rijk, de begroting en de uitgaven naast elkaar gezet.

Bij het vergelijken van de inkomsten van het Rijk met de uitgaven van het sociaal domein moet een kanttekening worden geplaatst. De inkomsten van het Rijk zijn namelijk niet één op één te vergelijken met de uitgaven van het sociaal domein zoals die gekaderd zijn voor dit onderzoek (oftewel sociaal domein = begrotingsprogramma 6 sociaal domein). De inkomstenstroom voor het sociaal domein van het Rijk is namelijk niet volledig terug te voeren op de kosten die Opmeer daarvoor maakt. De indeling van de gemeentelijke taakveldenraming (verplicht voor gemeentes) is ook niet één op één te vergelijken met de verdeling in de inkomstenstromen van het Rijk. Een voorbeeld zijn de kosten van het Wijkteam, dat in de taakveldenraming een apart taakveld is maar waarin zowel activiteiten voor de WMO als de Jeugdzorg plaatsvinden waarvoor het Rijk twee verschillende geldstromen kent.

Figuur 3 Ontvangsten rijk, begroting en realisatie en het verschil per jaar

³ In de presentatie van de kosten zijn de uitgaven (aan Werksaam) en inkomsten (van het Rijk) voor de Gebundelde uitkering (de zogenaamde BUIG) gesaldeerd gepresenteerd binnen taakveld 6.3. Deze inkomstenstroom van het Rijk wordt namelijk verantwoord in programma 6 sociaal domein, in tegenstelling tot de andere inkomstenstromen die horen bij de inkomsten uit het Gemeentefonds en daarom in programma 0 worden verantwoord.

In 2018 was voor het eerst een tekort zichtbaar binnen het sociaal domein van € 560.000. Dit kwam vooral doordat de kosten voor jeugdhulp en Wmo fors zijn toegenomen ten opzichte van 2017. In het volgende hoofdstuk gaan we nader in op deze kostenstijgingen. De overschotten van de eerste jaren zijn verrekend met de reserve sociaal domein c.q. de reserve onvoorziene uitgaven en/of investeringen van waaruit in 2015 en 2016 de reserve sociaal domein is gevoed.

Er zijn nog meer maatregelen nodig

Met de in 2019 vastgestelde ombuigingen wordt binnen programma 6 (sociaal domein) voor de jaren 2020 tot en met 2023 achtereenvolgens een besparing van respectievelijk € 459.304, € 513.301, € 547.185 en € 552.185 verwacht.⁴

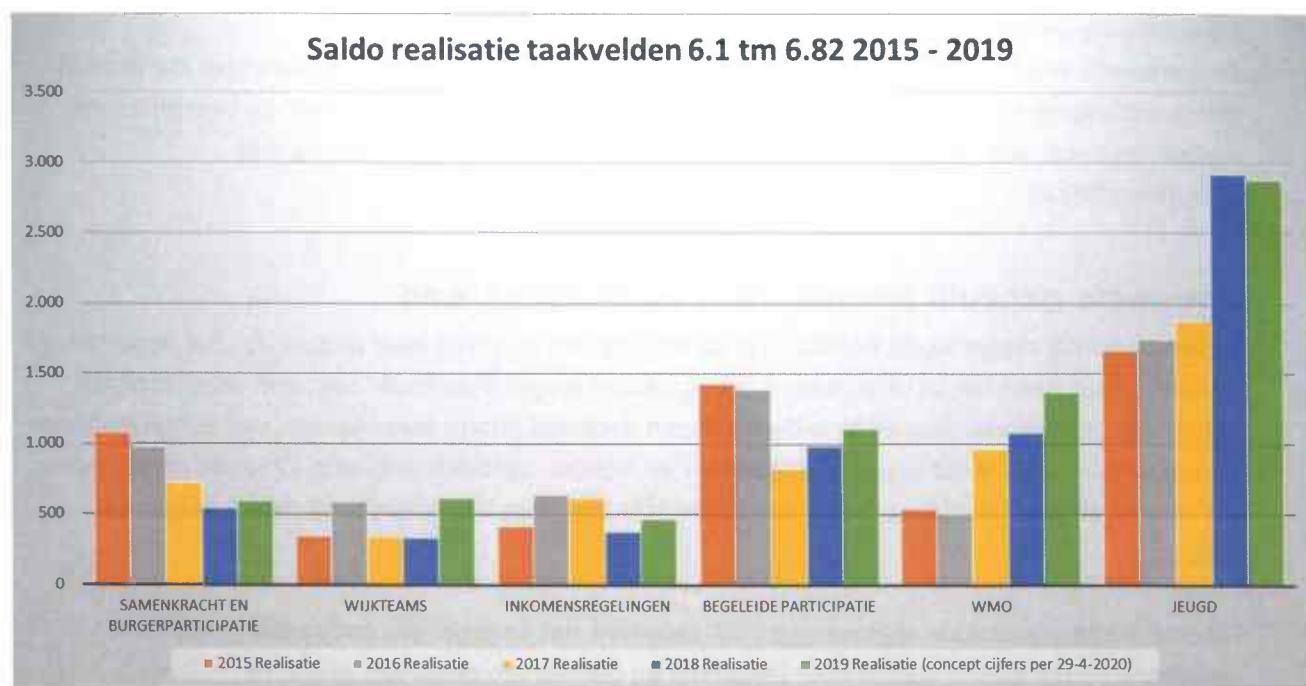
De huidige begroting voor 2020 is 6.1 mln. Dit is het bedrag inclusief de vastgestelde ombuigingen. Als je dit bedrag vergelijkt met de gerealiseerde lasten in 2019, wordt zichtbaar dat we opnieuw afstevenen op een tekort. Met andere woorden: ondanks de ombuigingen die in gang zijn gezet is het opnieuw noodzakelijk maatregelen te nemen om de kosten voor het sociaal domein waar mogelijk meer te beheersen.

Hierbij past de kanttekening dat de begrotingswijzigingen in de (vastgestelde) Najaarsnota 2019 voor het sociaal domein niet structureel zijn verwerkt in de Programmabegroting 2020 en daaropvolgende jaren. Voorts is ervoor gekozen om in de begroting 2020 en verder geen rekening te houden met stijging van tarieven en de verwachte toename van het beroep op jeugdhulp en Wmo. Hierdoor is er geen sprake van geweest van een reële begroting van de uitgaven hiervoor; in de Kadernota 2020 stellen we voor om dit structureel te corrigeren.

4 In de raadsinformatiebrief over: Kadernota 2020, ombuigingen richting begroting 2021 en onderzoek reserves van 28 april 2020 wordt gesproken over een ombuiging van € 300.000 voor het sociaal domein. Het bedrag genoemd in de raadsinformatiebrief geldt alleen voor Wmo en jeugdhulp.

Wmo en Jeugd

Tot nu toe hebben we gekeken naar de inkomsten, de begroting en de uitgaven voor het brede sociale domein. Hoe ziet het verloop van de kosten eruit als we verder inzoomen op de taakvelden?

Figuur 4 Lasten per taakveld binnen het sociaal domein

Met name bij Wmo en Jeugdhulp grote stijging in kosten

In figuur 4 wordt zichtbaar hoe het verloop van de uitgaven is geweest per taakveld. Voor het overzicht hebben we ervoor gekozen om een aantal taakvelden die vooral betrekking hebben op Wmo samen te voegen. Hetzelfde geldt voor de taakvelden maatwerkdienstverlening en maatwerk geëscaleerde zorg voor Jeugd.

Gekeken naar de ontwikkeling van de lasten per taakveld blijkt dat de grootste kostenstijging zich voordoet bij Wmo en Jeugd en dan met name vanaf 2018 bij Jeugd. Dat is de reden dat de verdere analyse zich richt op de taakvelden Wmo en Jeugd.

Concluderend kunnen we zeggen dat de inkomsten vanuit het rijk een dalende lijn laten zien. De rijksbijdrage is lager geworden, vooral omdat de decentralisaties gepaard gingen met een korting op het budget. Tegelijkertijd zien we een opgaande lijn als het gaat om de uitgaven. Met name vanaf 2018 nemen de kosten voor met name Wmo en jeugdhulp fors toe. In het volgende hoofdstuk gaan we in op de oorzaken van deze stijgingen.

Oorzaken stijgende uitgaven

Verschillende oorzaken die niet altijd beïnvloedbaar zijn

De gemeente heeft geen invloed op wetswijzigingen en demografische ontwikkelingen die kunnen leiden tot hogere kosten voor Jeugd en Wmo. Daarnaast zijn er oorzaken waar de gemeente wél invloed op heeft door middel van beleidskeuzes, werkwijzen en samenwerking met (zorg)instellingen.

Toename gebruik jeugdhulp is landelijke trend

In verschillende media wordt bericht over de stijging van de vraag naar jeugdzorg. Het Nederlands Jeugdinstituut heeft het in haar rapport 'Het groeiend jeugdzorggebruik' over een onmiskenbare trend. Het gebruik van jeugdhulp is de afgelopen decennia enorm toegenomen. Het aantal kinderen en jongeren in zorg stijgt nog steeds absoluut en relatief. Landelijk ontvangt 12% van de kinderen tot en met 17 jaar jeugdzorg, dat is één op de acht dus, met de verwachting dat dit verder zal stijgen.

Divosa⁵ meldt vanuit haar analyse van CBS-gegevens dat de groei van het aantal jongeren in jeugdzorg de oplopende kosten voor jeugdhulp bij gemeenten deels kan verklaren. Andere verklaringen zijn stijgende prijzen van zorg, door hogere kostprijzen, of langer durende of zwaardere vormen van zorg. Tekorten op de jeugdzorg bij gemeenten hebben daarnaast niet alleen te maken met een groei in kosten of aantallen, maar kunnen ook ontstaan doordat de rijksbijdrage die gemeente krijgen niet passend is of omdat de verdeling van dat geld over gemeenten niet aansluit bij het werkelijke gebruik van jeugdzorg.

Indexatie tarieven van zorgaanbieders zorgt voor kostenstijging

De tarieven worden jaarlijks geïndexeerd. De reden hiervoor is dat de tarieven nu ook voorzien in het dekken van de prijscompensatie voor inflatie/stijgende lonen. Over het algemeen worden voor de indexatie de richtlijnen van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten gevolgd.

Hoge kosten jeugdzorg niet persé negatief

Het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) geeft de kanttekening dat het gebruik van jeugdhulp niet direct kan worden gezien als een maat voor de prestaties van de gemeente. Een hoger gebruik kan duiden op een groot aanbod van voorzieningen en een groot bereik van inwoners. Een laag gebruik kan duiden op weinig toegankelijke hulp. Een toename van het gebruik van Jeugdhulp kan dus een positieve ontwikkeling zijn: de jongeren weten de juiste hulp te vinden.

Vroegtijdige inzet van hulp

Het Wijkteam OpMEER werkt volledig vraaggestuurd en doet niet aan bemoeizorg. Daarnaast wordt zoveel mogelijk gekeken naar oplossingen in het eigen netwerk van de inwoners. Toch zien we een toename van het aantal verstrekte voorzieningen in zowel Wmo als Jeugd. Het CPB heeft

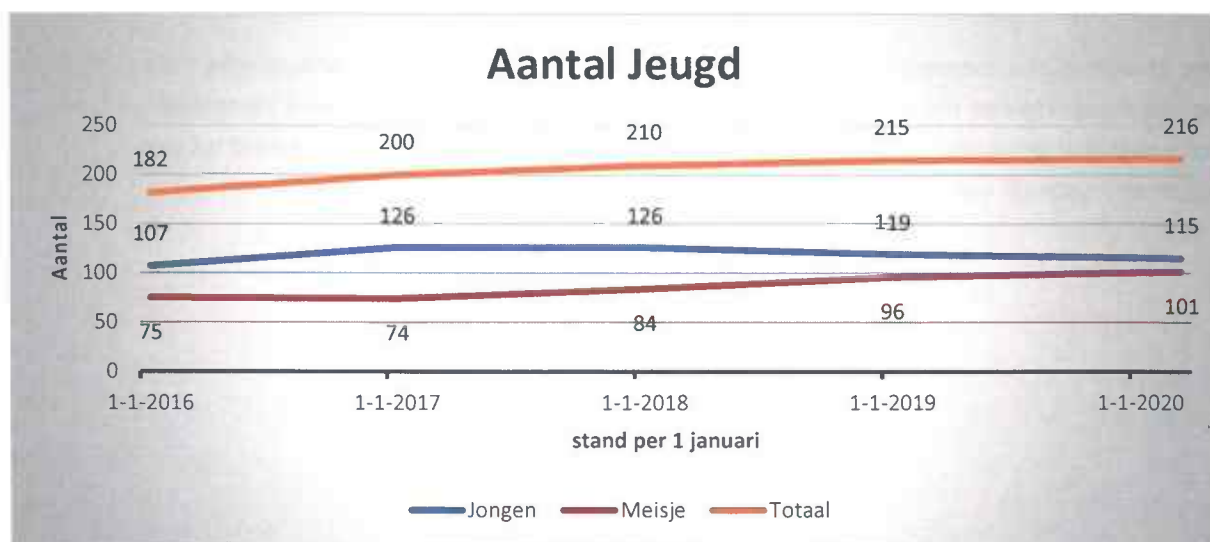
⁵ Divosa is de vereniging van gemeentelijke directeuren in het sociaal domein.

onderzoek gedaan naar het effect van de inzet van wijkteams bij gemeenten. Uit het onderzoek blijkt dat in de meeste gemeenten het aantal doorverwijzingen naar professionele zorg over de periode 2015-2017 is toegenomen. Echter, in gemeenten met wijkteams is het aantal doorverwijzingen in deze periode met veertien procent harder gestegen dan in gemeenten zonder wijkteams.

Eén van de verklaringen daarvan is dat door de aanwezigheid van professionals vanuit verschillende domeinen meer integraal kan worden gewerkt. Een casus wordt vanuit verschillende perspectieven bekeken en hulpverlening kan door verschillende disciplines al in een vroeg stadium worden ingezet. Met het bij elkaar brengen van meerdere zorgdisciplines zijn wijkteams er namelijk voor bedoeld om op een integrale manier multiproblematiek te bestrijden. Het idee van een integrale aanpak binnen het gebiedsteam is dat er synergievoordelen behaald worden die specialisten onafhankelijk van elkaar niet kunnen bereiken. Vooral bij multiprobleemgezinnen kan het nuttig zijn dat één hulpverlener de helikopterview bewaart en tot een oplossing komt die alle problemen aanpakt in plaats van slechts een deelprobleem. Dit gaat meestal in overleg met gebiedsteamleden die een andere achtergrond hebben dan de 'regisseur' zelf. Voor het sociaal domein is nog weinig bekend over de invloed van deze integrale aanpak op de gewenste verschuiving van zwaardere naar lichtere zorg en de kostenbesparing die dit met zich mee kan brengen.

Toename van het aantal inwoners dat hulp vraagt

We hebben geconstateerd dat er sprake is van een landelijke trend als het gaat om het stijgende gebruik van jeugdhulp. Ook in Opmeer is een volumegroei zichtbaar met een stijging van 15% op 1 januari 2018 ten opzichte van 1 januari 2016 (210 jeugdigen in 2018 en 182 in 2016). De jaren daaropvolgend tot eind 2019 laten een minder sterkere stijging zien (3%). Daarmee kan – voorzichtig – geconstateerd worden dat de aantallen zich lijken te stabiliseren.

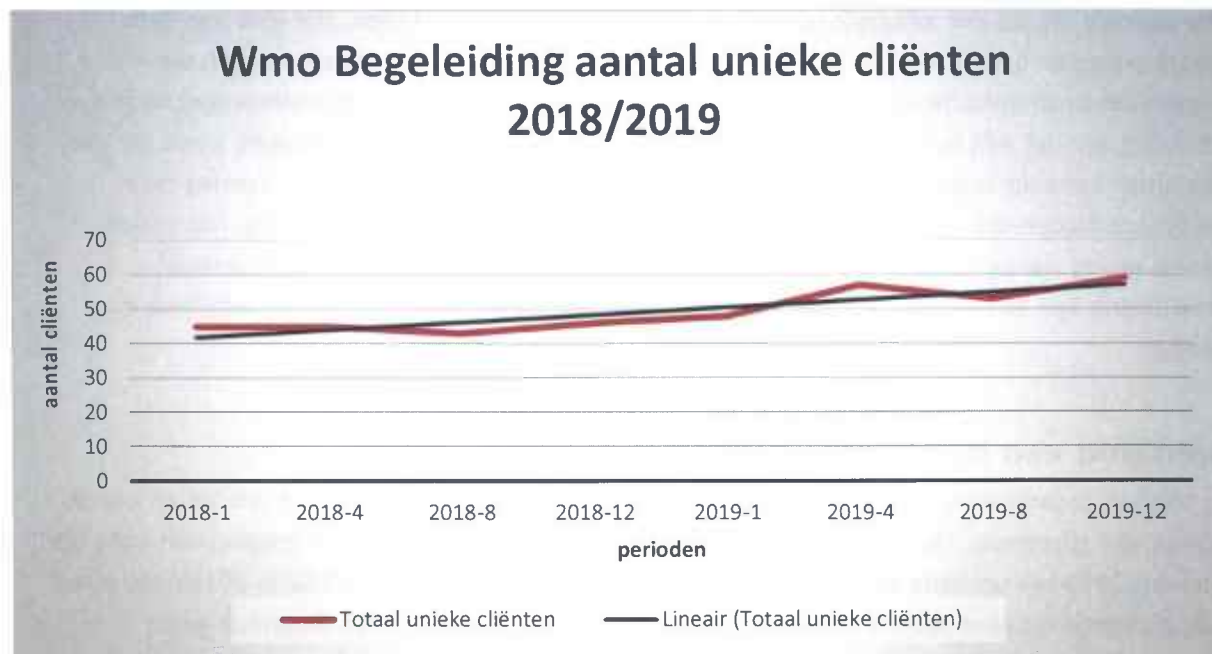
Figuur 5 Aantal cliënten met Jeugdhulp

Toename gebruik jeugdhulp Opmeer in lijn met landelijke trend

Het Sociaal en Cultureel Planbureau heeft in haar publicatie 'Jeugdhulp in de wijk in 2017' het verwachte en werkelijke gebruik van jeugdhulp per wijk in kaart gebracht. Deze kaart laat zien dat het werkelijk gebruik in Opmeer vergelijkbaar is met wat op basis van demografische factoren verwacht mag worden⁶.

Toename aantal cliënten Wmo

Binnen de Wmo zien wij vanaf 2018 een toename van het aantal cliënten dat gebruikmaakt van een Wmo-voorziening. Ook het aantal beschikkingen voor voorzieningen neemt toe.

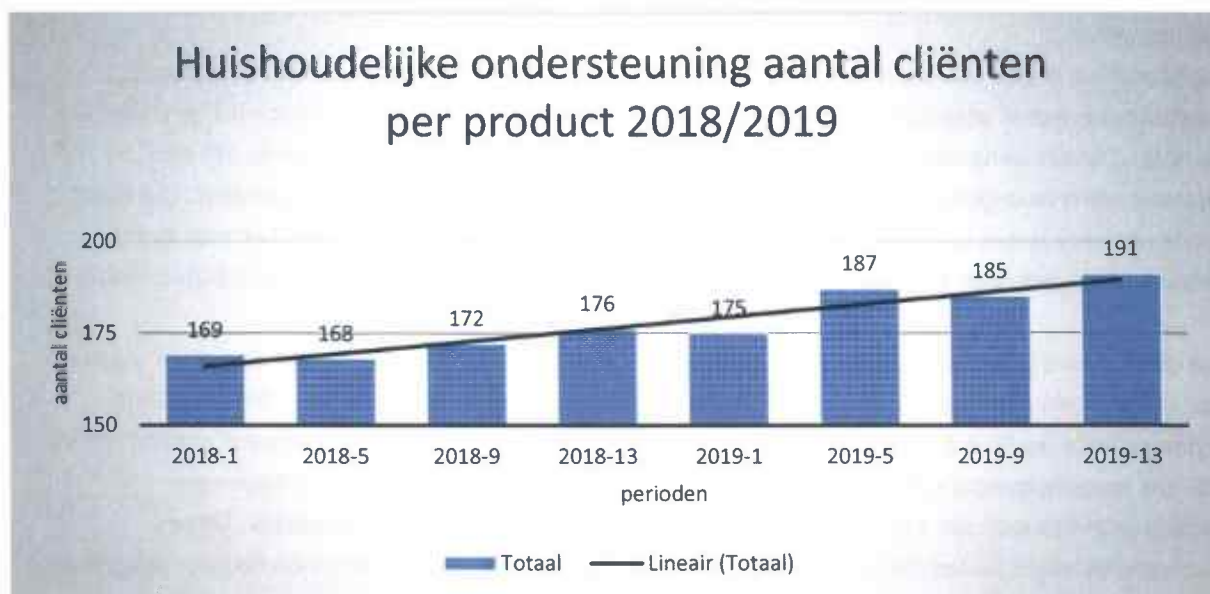

Figuur 6 Totaal aantal cliënten begeleiding Wmo in Opmeer

Door invoering abonnementstarief toename aantal cliënten, met name huishoudelijke hulp

Door de invoering van het abonnementstarief is het voor inwoners met hogere inkomens aantrekkelijker geworden om een Wmo-voorziening aan te vragen. Dit heeft geleid tot een toenemend gebruik van huishoudelijke ondersteuning.

⁶ <https://digitaal.scp.nl/jeugdhulp-in-de-wijk>

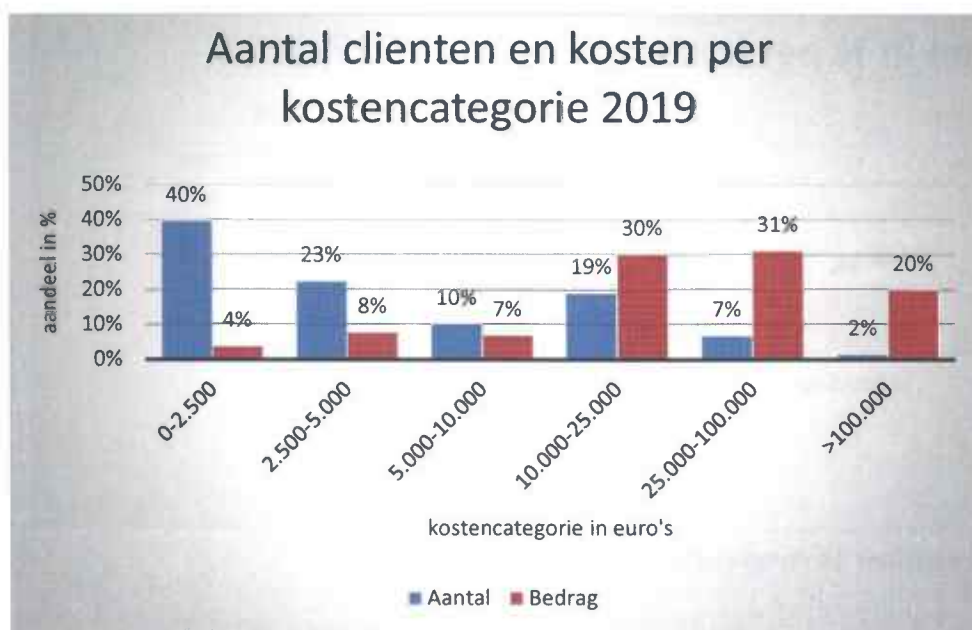

Figuur 7 Aantal cliënten huishoudelijke ondersteuning

Zorgzwaarte stijgt

Relatief veel budget naar klein deel intensieve zorgcliënten

Een groot deel van het budget wordt gebruikt door ('dure') cliënten waarvoor de meest intensieve jeugdhulp wordt ingezet; in 2019 werd een vijfde van het totale Jeugdbudget gebruikt voor 2% van de cliënten (dit zijn vier cliënten). Hierbij kan gedacht worden aan zeer specialistische jeugdhulp, waarbij verblijf in een gesloten instelling waar ook onderwijs geboden wordt onderdeel is.

Figuur 8 Aantal cliënten per kostencategorie 2019

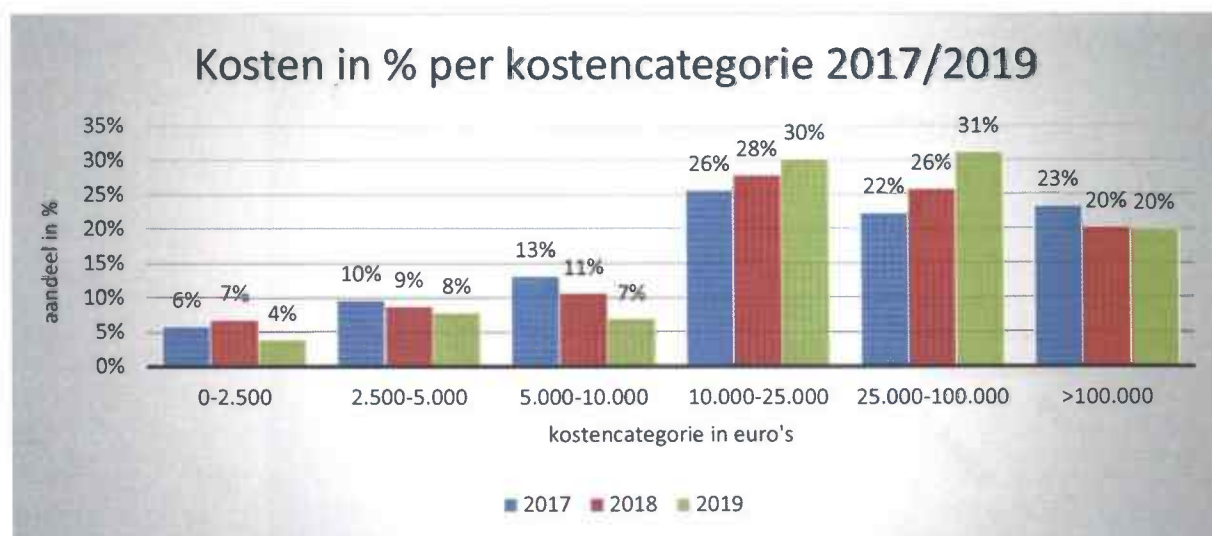
JeugdzorgPlus

JeugdzorgPlus is één van de duurste vormen van Jeugdhulp. Dit is een vorm van gesloten jeugdhulp die wordt geboden aan jongeren waarvan de zorgvraag te groot is voor lichtere vormen van hulp. Zonder behandeling vormen zij een risico voor zichzelf of hun omgeving. Uit een regionale analyse is gebleken dat deze trajecten tot 2019 langer duurden dan gewenst. Dit komt doordat er veel zware casussen in de regio zijn, problematiek zwaarder wordt of er niet direct passende hulp geboden kan worden waardoor uiteindelijk een zwaar JeugdzorgPlus traject nodig is.

Voor deze kleine groep jeugdigen is bovenregionale samenwerking nodig omdat de schaal waarop deze instellingen opereren de regionale schaal overstijgt. JeugdzorgPlus is door Westfriesland gecontracteerd op Noord-Holland Noord niveau en er is een landelijk gecontracteerd aanbod via de VNG. De jeugdhulpregio's hebben een uitdaging op het gebied van de transformatie van specialistische jeugdhulp. Een herziening van het jeugdhulpaanbod is noodzakelijk. Deze transformatie moet leiden tot kwalitatief, doelmatig, kosten efficiënt en een beschikbaar jeugdhulp aanbod, waarbij wordt voldaan aan de opgaven vanuit het programma 'Zorg voor de Jeugd'. Belangrijke focus is de transformatie van gesloten jeugdhulp naar 'zo thuis als mogelijk', waarbij het versterken van het gewone leven centraal staat.

Toename intensiteit hulptrajecten en complexiteit zorgvragen zorgen voor hogere kosten

Hulpvragen worden meer divers, complexer en daarmee duurder. Dit is een ontwikkeling die in heel Nederland zichtbaar is. In Opmeer is het bedrag per jeugdige gestegen van € 8.673 naar € 10.455 (in de periode 2017-2019). In 2017 werd 71% (1,5 mln) van de totale kosten ingezet voor trajecten met een totaalprijs van > € 10.000. In 2019 was dat 81% (2,1 mln). Met name de categorie trajecten van € 25.000-€ 100.000 laat een grote stijging zien van 9 procentpunten. Figuur 9 laat zien hoe het verloop van de kosten in 2017, 2018 en 2019 is geweest.

Figuur 9 Toename intensiteit en complexiteit van jeugdhulp

Kosten Wet langdurige zorg (Wlz)

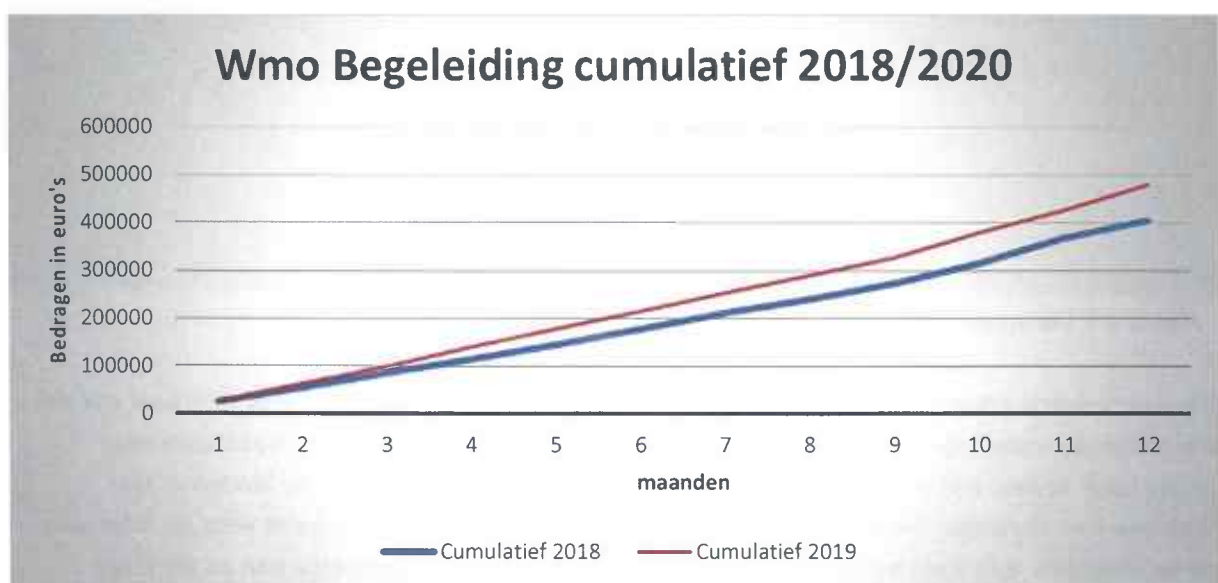
De Wet langdurige zorg (Wlz) regelt zware, intensieve zorg voor kwetsbare ouderen, mensen met een handicap en mensen met een psychische aandoening. Steeds minder hulpverlening aan kinderen wordt vanuit de Wlz gefinancierd, waardoor deze dure zorg ten laste van de gemeente komt. Er zijn beperkte instroommogelijkheden voor de Wlz voor jongeren die levenslang en levensbreed zijn aangewezen op zorg. Door de consultants van het WIJkteam OpMEER wordt beoordeeld waar mogelijkheid wordt gezien om voor een WLZ indicatie in aanmerking te komen en wordt een aanvraag gedaan.

Voor deze doelgroep hebben we regionaal voor kinderen van 0 tot 8 jaar een maatwerkovereenkomst moeten afsluiten, omdat deze kinderen anders tussen wal en schip vallen: zij passen niet binnen de profielen voor gecontracteerde jeugdzorg en worden ook niet toegelaten tot de Wlz, omdat voor hen in theorie nog ontwikkeling mogelijk is. In de praktijk zien we dat deze kinderen op 8-jarige leeftijd alsnog instromen in de Wlz, omdat op die leeftijd duidelijk is of er nog ontwikkelingsmogelijkheden zijn.

Landelijk beeld dat na decentralisatie aantal cliënten én zorgzwaarte toenam

Het Netwerk Directeuren Sociaal Domein geeft aan dat het verschuiven van taken van de AWBZ naar de Wmo gepaard is gegaan met verschuivingen in cliëntaantal en zorgzwaarte per cliënt. Doordat de 'oud'-AWBZ cliënten een complexere zorgbehoefte hebben dan 'oud'-Wmo-clieënten, is ook de gemiddelde complexiteit van zorgbehoeften van cliënten in de Wmo als geheel toegenomen. Bij de toename van de complexiteit van de zorgbehoefte vanuit de Wmo speelt tevens de demografische ontwikkeling een rol.

Een deel van de stijging wordt verklaard door de 'dubbele vergrijzing' (er zijn steeds meer ouderen en zij worden steeds ouder) en extramuralisering. Dit betekent dat steeds meer senioren zelfstandig thuis wonen en dus langer gebruik maken van de Wmo (met een steeds zwaarder zorgpakket). Figuur 10 laat zien dat er inderdaad sprake is van een toename van de kosten voor Wmo begeleiding.

Figuur 10 Besteed bedrag Wmo begeleiding

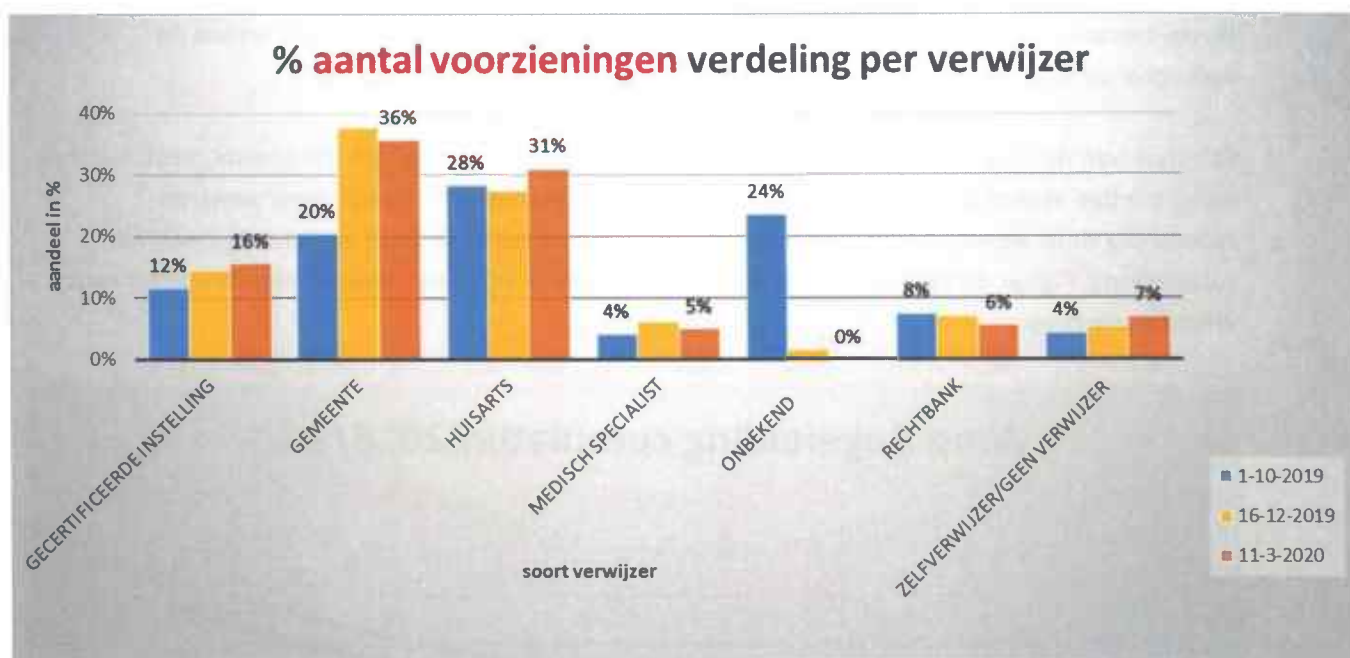
Reële kostprijs Wmo zorgt voor verhoging tarieven

De Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) reële kostprijs Wmo is per juli 2017 ingevoerd. Op basis hiervan moeten ontwikkelingen in de (loon)kosten in de tarieven worden meegenomen. Doordat ook bepaalde cao's zijn aangepast (verhoogd), heeft dit in alle gemeenten, zo ook in Opmeer tot een verhoging van de tarieven huishoudelijke ondersteuning begeleiding geleid. We zien dan ook dat de bedragen per product zijn toegenomen van ruim € 40.000 begin 2018 naar € 50.000 eind 2019.

Externe verwijzers

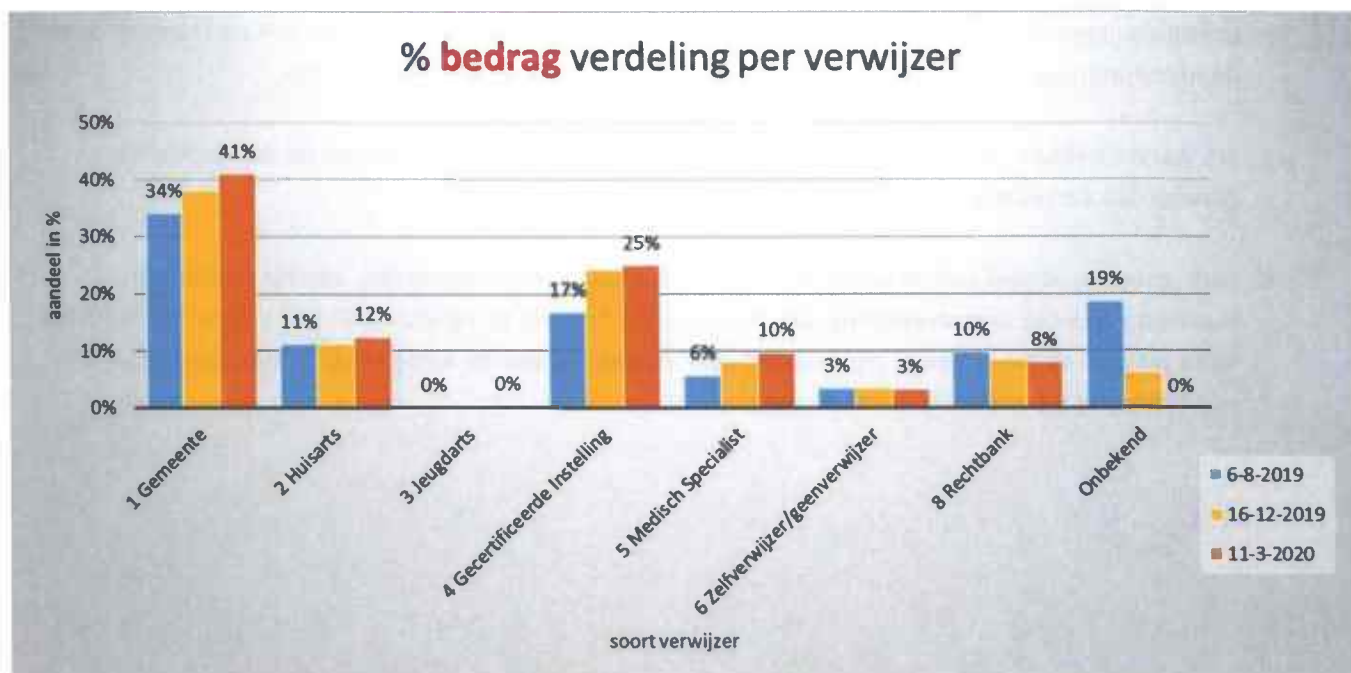
Twee derde van de jeugdhulp door externe verwijzers

In tegenstelling tot de Wmo zijn er bij Jeugdhulp veel externe verwijzers, zoals huisartsen, jeugdartsen, rechtbanken, gecertificeerde instellingen en medisch specialisten. De gemeente betaalt wel de rekening, maar heeft tot op heden beperkt grip op toeleiding naar zorg en ondersteuning. Ongeveer een derde van alle voorzieningen wordt door het Wijkteam OpMEER ingezet. Voordeel hiervan is dat bepaald kan worden of de jeugdhulp ook door het wijkteam wordt ingezet (relatief goedkoop in verhouding met een zorgaanbieder) of dat er een doorverwijzing noodzakelijk is.

Figuur 11 Verwijzers jeugdhulp 2019: aantallen cliënten.

Als we vervolgens kijken naar de verdeling van de uitgaven voor jeugdhulp wordt zichtbaar dat de gecertificeerde instellingen voor bijna een kwart van de totale uitgaven verantwoordelijk zijn. Relatief hoge kosten zijn inherent aan de jeugdbescherming: de op last van de kinderrechter opgelegde voorzieningen (vaak vormen van verblijf) zijn duur en datzelfde geldt voor de inzet van (gezins)voogden. Een klein aantal jeugdbeschermingscliënten in de gemeente kan zo tot hoge kosten leiden.

Figuur 12 Verwijzers jeugdhulp 2019: kosten

De oorzaken nader toegelicht

In het eerste hoofdstuk hebben we geconcludeerd dat de rijksbijdrage met de komst van de decentralisaties is gedaald. Het tweede hoofdstuk laat zien wat de belangrijkste oorzaken zijn van de stijging van de uitgaven, specifiek voor Wmo en jeugd, omdat daar de grootste kostenstijging te zien is.

In de eerste plaats is er sprake van een landelijke trend van een stijging van het gebruik van jeugdhulp. Dit heeft te maken met een aantal factoren waarop de gemeente weinig tot geen invloed heeft. Het gaat daarbij om maatschappelijke ontwikkelingen die landelijk zichtbaar worden en waarop op lokaal niveau slechts beperkt invloed op uit te oefenen is. Gedacht kan worden aan een toename van het aantal echtscheidingen, prestatiedruk en problematisch sociale mediagebruik. Maar er is ook een hoge geluksnorm en medicalisering van problematiek.

Een andere verklaring van de toename van het aantal cliënten kan in een positief licht worden gezien: het integraal werken zorgt ervoor dat meer inwoners die zorg nodig hebben worden bereikt.

Ook de transformatie van het stelsel heeft veel gevraagd van gemeenten. Zij staan voor de zware opgave om het zorggebruik te verminderen. Deze transformatie vraagt veel investering in preventie en in de afbouw van intensieve zorg, terwijl gemeenten en zorgaanbieders weinig investeringsruimte hebben door de forse bezuiniging. Er is sprake van een paradoxale situatie waardoor de vernieuwing van het stelsel moeilijk van de grond komt en een verder groeiend zorggebruik op de loer ligt.

Voor zowel Wmo als jeugd neemt de zorgzwaarte toe: de kosten per traject stijgen. Bijvoorbeeld door een toename van intensiteit en complexiteit van trajecten en door demografische

ontwikkelingen zoals vergrijzing en extramuralisering. Maar ook verhogingen van de tarieven door de invoering van de reële kostprijs voor Wmo en prijsindexering speelt een rol.

Als laatste hebben we geconcludeerd dat gemeenten weinig invloed hebben op de instroom via belangrijke verwijzers naar de jeugdzorg: (huis)artsen en rechters.

Toch doen we al veel om de uitgaven binnen Wmo en jeugd te beperken, zonder daarbij de kwaliteit van onze dienstverlening aan inwoners uit het oog te verliezen. In het volgende hoofdstuk laten we zien welke acties al zijn ingezet naar aanleiding van de vastgestelde ombuigingen of voortvloeiend uit andere ontwikkelingen.

Ingezette acties

In algemene zin kan worden gezegd dat de gemeente Opmeer inzet op meer preventie en eigen verantwoordelijkheid (zo licht als kan), het normaliseren en niet onnodig medicaliseren, sneller jeugdhulp dichtbij huis om opschalen te voorkomen en een betere samenwerking door de één gezin – één plan – één regisseur aanpak. Daarnaast wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de sterke punten van Opmeer: een stevig vrijwilligersnetwerk en een compacte en betrokken gemeenschap waarin de lijnen kort zijn.

Inzicht mogelijke extra maatregelen

Helaas zijn binnen het sociaal domein nog weinig doortimmerde business cases voorhanden om tekorten terug te dringen. Er zijn min of meer onderbouwde aannames en good practices uit andere gemeenten. Op basis van deze voorbeelden, een brede inventarisatie vanuit literatuuronderzoek, netwerkgesprekken en input vanuit de beleidsmedewerkers van het sociaal domein en het WIJkteam OpMEER is gekeken naar lopende en mogelijke extra maatregelen.

De beheersmaatregelen worden verdeeld over vier inhoudelijke pijlers. Aan de hand van deze pijlers volgt een opsomming van reeds ingezette acties.

Zorginkoop en bekostigingssystematiek

Gemeenten contracteren een of meerdere zorgaanbieders om de zorg voor de populatie van hun gemeenten te leveren. Met deze zorgaanbieder(s) moeten afspraken gemaakt worden met betrekking tot de zorg die zij leveren. Deze pijler bevat beheersmaatregelen aangaande afspraken die gemeenten met zorgaanbieders maken en de wijze waarop gemeenten en zorgaanbieders met elkaar samenwerken. Het gaat bijvoorbeeld om prijsafspraken, budgetafspraken en afspraken die gemaakt worden over hoe er met bepaalde zorgtrajecten omgegaan wordt. Het gaat ook om hoe de zorg wordt ingekocht, hoe dit vervolgens vastgelegd wordt en hoe afspraken worden gecontroleerd. Naast deze afspraken en kaders zijn gemeenten en zorgaanbieders ook steeds meer bezig met het vinden van de juiste manier van samenwerken, door te werken aan vertrouwen, openheid en kennisdeling. Hieronder vallen ook de beheersmaatregelen onder die bepalen hoe zorgaanbieders voor hun diensten betaald worden. Met het nieuwe resultaatgestuurde werken wordt in de regio Westfriesland gekeken naar een behaald resultaat.

Resultaatgericht werken

Met de implementatie van het resultaatgestuurd werken binnen de regio Westfriesland en diverse ombuigingsmaatregelen bij de begroting 2020 zetten we al volop in op het terugdringen van deze tekorten. Hiermee is een eerste stap gezet om grip te krijgen op de uitgaven.

Per 1 januari 2020 is de regio Westfriesland gestart met het resultaatgericht werken. Bij deze nieuwe systematiek wordt uitgegaan van een 70/30 bekostiging. Dat wil zeggen dat 70% van het arrangementstarief wordt bevoorschot en 30% wordt achteraf betaald, echter op voorwaarde dat het afgesproken resultaat is behaald. De verwachting is, dat dit de totale kosten naar beneden brengt. In de regio West-Brabant-West, waar men vijf jaar werkt met resultaatgerichte financiering, is er een duidelijke verschuiving zichtbaar van complexe naar reguliere

gespecialiseerde jeugdhulp. De gemiddelde kosten jeugdhulp per inwoner liggen daarnaast aanmerkelijk lager dan in de rest van het land⁷.

Instroom, doorstroom en uitstroom

Voor gemeenten is het belangrijk dat mensen niet onnodig in de zorg komen, onnodig lang in de zorg blijven en onnodig zware zorg krijgen. Bij deze pijler staat dan ook de juiste zorg, voor de juiste doelgroep op het juiste moment centraal. Daarom is het belangrijk dat er controle blijft op burgers die zorg ontvangen vanuit de Wmo of Jeugdwet. Wordt de zorg vanuit de juiste wet gefinancierd en zijn er onnodige dubbelingen? Al dit soort vragen kunnen aangepakt worden met beheersmaatregelen van de pijler instroom, uitstroom en doorstroom.

Horizon verwacht zorg cliënten JeugdzorgPlus sneller af te kunnen schalen dan voorheen

Vanaf 4 februari 2019 levert Horizon in Westfriesland de JeugdzorgPlus in plaats van Parlan. Tijdens de aanbestedingsprocedure zijn de afspraken over kwaliteit en afschaling van zorg aangescherpt. De verwachting is dat Horizon de komende periode met haar zorgaanbod meer zal insteken op een sneller afschalen door het inzetten van ambulante hulp in de eigen omgeving. Deze verwachte kostenbesparing is reeds meegenomen in de vastgestelde ombuigingen voor 2020.

Duidelijke (financiële) afspraken over Jeugdhulp met onderwijs

De rollen en (financiële) verantwoordelijkheden/kaders van het onderwijs in relatie tot de gemeente zijn op dit moment onduidelijk. Er worden veel vragen gesteld over waar de wederzijdse (wettelijke) onderwijsondersteunings- en jeugdhulpverplichtingen liggen en hoe we hierin samenwerken. Recent is hiervoor een beleidsnotitie onderwijszorgarrangementen vastgesteld. Deze zal in het komende jaar worden uitgewerkt in een werkinstructie voor de uitvoering, zodat ook de professionals kunnen terugvallen op de gestelde kaders. Eén van de gevolgen van deze nieuwe afspraken tussen onderwijs en gemeenten is dat het onderwijs binnen onderwijszorgtrajecten primair de verantwoordelijkheid is van het onderwijs. Dat heeft bijvoorbeeld direct gevolgen voor de inzet van onderwijsvoorzieningen bij zorgboerderijen die op dit moment nog door gemeenten wordt bekostigd. Het gaat dan om jeugdigen met een onderwijsbehoefte, die tijdelijk geen passende plek binnen het reguliere onderwijs kunnen krijgen en voor dagbesteding naar een zorgboerderij gaan. Als gevolg daarvan voorziet de zorgaanbieder in een educatief programma. Deze nieuwe afspraken zijn meegenomen in de ombuigingsvoorstellen voor 2020 en zullen naar verwachting leiden tot een structurele besparing van € 15.000.

Inzet expertteam specialistische jeugdhulp kijkt kritisch mee naar verwijzing

Met de inzet van een regionaal adviesteam voor hoogspecialistische jeugd is de poortwachtersfunctie gewaarborgd, ook voor de route externe verwijzers. Dit team van specialisten heeft regionaal overzicht en kijkt kritisch mee naar het in te zetten traject. Dit expertteam wordt sinds de start van het resultaatgestuurd werken ingezet.

⁷ <https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/nieuws/resultaatfinanciering-jeugd-werpt-vruchten-af.13219945.lynkx>

Onderzoek naar 'dure' klanten en casussen

Vanuit het regionale transformatiefonds jeugd neemt Opmeer deel aan het project 'multi-problem'. Doel van dit project is een analyse en advies over de ondersteuning voor deze gezinnen en wat het leereffect hiervan is op toekomstige vergelijkbare casussen. De verwachte verbeteringen in efficiëntie en effectiviteit leiden naar verwachting tot verbeteringen in processen en werkwijze en uiteindelijk tot een besparing.

Meer controle op externe verwijzing door beoordelen perspectiefplan

Met de invoering van de resultaatgestuurde inkoop is de verordening jeugdhulp aangepast. De zorgaanbieder is verplicht om bij aanvang van een traject het perspectiefplan aan de gemeentelijke toegang aan te bieden. Dit geeft gemeenten de gelegenheid de perspectiefplannen te beoordelen en naar aanleiding daarvan op casus niveau in te grijpen. Daarnaast biedt deze werkwijze ook handvatten om op een abstracter niveau het verwijsgedrag te bespreken met externe verwijzers.

Preventie

Gemeenten kunnen veel kosten besparen door ervoor te zorgen dat mensen helemaal geen zorg nodig hebben vanuit de Wmo of Jeugdwet. De maatregelen die zich focussen op het voorkomen hiervan worden onder de pijler preventie geplaatst. Alle maatregelen onder deze pijler kunnen ingezet worden in het voorliggend veld of vanuit het eigen netwerk om ervoor te zorgen dat problemen zo vroeg mogelijk gesignaleerd en verholpen worden. Dit om te voorkomen dat mensen op den duur (zwaardere) zorg nodig hebben.

Meer mogelijk vanuit het regionale transformatiefonds jeugdhulp

Op 2 april 2020 heeft het MADIVOSA (regionaal overleg van portefeuillehouders sociaal domein) ingestemd met de begroting van het transformatiefonds jeugdhulp. Vanuit dit fonds is een bijdrage toegekend aan Opmeer ten gunste van de projecten Buurtgezinnen en 'Samen uit elkaar' echtscheidingsmediation.

Jeugd & opvoedhulp in samenwerking met basisscholen

Het doel van ambulante jeugd- en opvoedhulp is het voorkomen van (duurdere) residentiële hulp (verblijf), waardoor kinderen in een gezinssetting kunnen blijven. Daarom is er ingezet op het vroegtijdig inzetten van ambulante hulp, bijvoorbeeld in nauwe afstemming met de school. Zo zijn jeugdconsulenten aangesloten bij de ondersteuningsteams in het primair onderwijs. Uit analyses blijkt dat de inzet van ambulante hulp over de jaren inderdaad toeneemt, zowel op het gebied van het aantal cliënten dat hier gebruik van maakt als de kosten die hiermee gemoeid zijn.

Evaluatie schoolmaatschappelijk werk voortgezet onderwijs

De inzet van Jeugd- en gezinswerkers in het voortgezet onderwijs is geborgd in het convenant Schoolmaatschappelijk werk in de regio Westfriesland. De Jeugd- en gezinswerkers in het VO worden deels uit de middelen voor het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten (VSV), deels vanuit het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs en deels vanuit de verschillende Westfriesse gemeenten (naar rato van inwoneraantal) bekostigd. In 2018 droegen de gemeenten 62% bij in de kosten, vanuit VSV werden 17% van de kosten gedekt en vanuit het samenwerkingsverband VO 21% van de kosten. De bijdrage vanuit het samenwerkingsverband en VSV nemen beiden jaarlijks af en vanaf 2020 zijn er geen middelen meer beschikbaar vanuit VSV en schoolmaatschappelijk

werk voor de financiering van schoolmaatschappelijk werk in het VO. De kosten hiervoor zijn relatief hoog in relatie tot het aantal casussen dat wordt overgedragen aan het Wijkteam OpMEER. De school als vindplaats lijkt voor het VO minder op te gaan dan voor het PO. De komende jaren wordt het convenant geëvalueerd en zal bekeken moeten worden of de inzet van schoolmaatschappelijk werk in het VO voldoende 'oplevert' voor Opmeer.

Signaleren in vroeg stadium door preventiemedewerker

Vroegtijdig signaleren vanuit integraal perspectief zorgt voor onnodig escaleren van problemen en voorkomt hoge kosten. Als tweede effect van de inzet van een preventiemedewerker ontstaat meer ruimte voor de professionals van het Wijkteam OpMEER om meer ambulante hulp te verlenen. Op dit moment vinden de werving en selectiegesprekken plaats. Naar verwachting zullen de eerste resultaten begin 2021 zichtbaar worden.

Nader onderzoek naar preventie

In 2020 voert een universitaire masterstudent vanuit de opleiding preventieve jeugdhulp en opvoeding een onderzoek uit naar laagdrempelige, preventieve opvoedingsondersteuning in Opmeer. Hierbij zal gekeken worden welke behoeftes er zijn bij ouders, welk aanbod er al is en welke aanvullingen in het aanbod mogelijk zouden zijn. Hierbij wordt ook gekeken naar de problematiek die in de gemeente speelt zodat de preventie hierbij kan aansluiten en mogelijk in de toekomst hogere jeugdzorgkosten kan voorkomen.

Organisatie

Los van alle afspraken die gemeenten maken met zorgaanbieders, derde partijen en burgers, moeten gemeenten intern ook de organisatie op orde hebben en keuzes maken met betrekking tot de manier van werken. Alle beheersmaatregelen die via deze weg trachten de kosten terug te dringen vallen onder de pijler organisatie. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de keuze om datagedreven en integraal te gaan werken.

Strakker sturen op administratie verwijzers

Sinds 2019 wordt er strakker gestuurd op een correcte administratie om meer inzicht te krijgen in de verwijzers. Dat betekent dat de betrouwbaarheid van de informatie is toegenomen: meer verwijzingen zijn te herleiden naar het Wijkteam OpMEER zelf.

Data analyse regio Westfriesland

Voor meer inzicht in en grip op de uitgaven binnen het sociaal domein is data research nodig. Deze maatregel draagt bij aan het monitoren van de effecten van de implementatie van het resultaatgestuurde werken. Daarvoor is in april 2020 de hele regio Westfriesland inclusief WerkSaam aangesloten op de Arrangementenmonitor. Hierin zijn de data van het UWV, Werkzaam, het CBS, de GGD'en en gemeentelijke gegevens opgenomen waardoor een integraal beeld van het sociaal domein voor analysedoeleinden is ontstaan. De monitor geeft inzicht in de integraliteit en samenhang in het sociaal domein door middel van de combinatie van gegevens van de gemeente uit de pijlers Wmo/Jeugd/Participatiewet, de Zorgverzekeringswet en de Wet Langdurige Zorg. Hiermee kan de samenwerking tussen gemeenten, zorgverzekeraar en andere partijen met gerichte informatie ondersteund worden. Op basis van deze informatie kan beleid geëvalueerd en bijgesteld worden.

Vooruitblik

De beheersmaatregelen zijn in het vorige hoofdstuk verdeeld over vier inhoudelijke pijlers. Dit geeft richting aan toekomstig in te zetten acties om de uitgaven terug te dringen en laat zien op welke terreinen al veel wordt gedaan en waar nog winst te behalen is.

Een eerste inventarisatie van extra mogelijkheden heeft al een aantal ideeën opgeleverd.

Zorginkoop en bekostigingssystematiek

Instellen budgetplafond

De meeste gemeenten hebben geen budgetplafonds en daarmee een open-einde-regeling. Het is mogelijk om een budgetplafond in te stellen zodat er geen overschrijdingen zijn op de begroting, maar dat staat haaks op de wettelijke zorgplicht, de jongeren kunnen niet tijdig de noodzakelijke hulp ontvangen (met mogelijk crisissituaties tot gevolg) en er ontstaan wachtlijsten. Daarnaast is het ook de vraag of deze methode de juridische toets doorstaat, gezien de contractuele afspraken die er zijn gemaakt met zorgaanbieders.

Tegengaan van rijgen van hulp

Uit ervaring van andere regio's, waar het resultaatgestuurd werken al eerder is ingevoerd, is gebleken dat deze werkwijze in eerste instantie kan leiden tot hogere kosten. Zorgaanbieders proberen binnen de arrangementen een hogere intensiteit af te dwingen dan nodig is. Daarnaast zien we ook dat er toch dezelfde voorzieningen worden ingezet, doordat de hulpvraag net iets anders wordt geformuleerd. Deze manier van omzeilen van de regels noemen we rijgen van hulp. We willen dit voorkomen door het WIJkteam OpMEER tools aan te bieden om vaardigheden op te doen om hierover het gesprek met de aanbieder te kunnen voeren wanneer we vermoeden dat er sprake is van rijgen van hulp.

Meer lokale betrokkenheid bij contractmanagementgesprekken

Contractmanagementgesprekken worden vanuit het regionale inkoopteam Hoorn gevoerd. Beleidsmedewerkers vanuit de regio worden hierbij betrokken. Dat betekent dat Opmeer niet altijd vertegenwoordigd is bij deze gesprekken. Door hierin meer het voortouw te nemen en gesprekken te voeren met de meest ingezette aanbieders kan lokaal voordeel gehaald worden omdat er meer kennis is en daardoor sturingsmogelijkheden.

Instroom, doorstroom en uitstroom

Voorkomen duurdere hulp door inzet praktijkondersteuner bij huisartsen

Een mogelijke investering betreft het inzetten van een praktijkondersteuner jeugd bij huisartsenpraktijken, beschikbaar voor consultatie en advies en tevens vooruitgeschoven post van het WIJkteam OpMEER. De praktijkondersteuners bieden toegang tot specialistische jeugdhulp. De samenwerking met de huisartsen in Opmeer is goed: er is periodiek overleg tussen de consultants en de huisartsen. Door deze samenwerking verder te intensiveren kunnen kinderen tijdig de juiste

hulp krijgen, worden ze niet onnodig doorverwezen of krijgen juist snel specialistische hulp als dat nodig is. De inzet van een praktijkondersteuner heeft in een aantal gemeenten in Nederland geresulteerd in forse besparingen als gevolg van een verandering in het verwijsgedrag van huisartsen en een betere communicatie.

Instellen alarmering interne budgetplafond

Er kan gekozen worden om per perceel, bijvoorbeeld jeugd- en opvoedhulp, een plafond en een reserve vast te stellen. Zodra het plafond is bereikt wordt nog kritischer gekeken naar de inzet en naar de mogelijkheden om zorg te verschuiven naar het nieuwe jaar. Deze maatregel dwingt tot zakelijker kijken naar welke zorg noodzakelijk is. Het vraagt om afstemming en overleg tussen verschillende afdelingen. Voorwaarde voor deze maatregel is dat maandelijks een managementrapportage beschikbaar is, zodat tijdig gestuurd kan worden. Er wordt momenteel gewerkt aan een regionaal dashboard, waardoor deze rapportages binnenkort beschikbaar zijn.

Strenger indiceren door filter op dyslexie

Dyslexie valt onder jeugdzorg, terwijl het de vraag is waarom de gemeente daarvoor verantwoordelijk is. Een onafhankelijke poortwachter bij het Wijkteam gaat de aanvragen van de ouders en scholen toetsen en beoordeelt of deze doorverwezen mogen worden naar een zorgaanbieder. De verwachting is dat meer aanvragen worden afgewezen.

Intensiteiten A en B van de profielen 1 en 2 niet meer toekennen

Het gaat hier om het niet meer toekennen van de lichtere maatwerkvoorzieningen (arrangementen 1 en 2) omdat wij die ook in onze basisstructuur kennen of zelf kunnen uitvoeren. Een voorbeeld hiervan is opvoedingsondersteuning. Eigen trajecten worden geregistreerd en er kan worden gestuurd op duur en resultaat van de trajecten om zo de eigen inzet te vergelijken met extern ingekochte ambulante jeugdhulp.

Besluitvormingsproces Wijkteam OpMEER aanpassen

Altijd toepassen van een 4 ogen principe bij maatwerkvoorzieningen zodat kritisch en onafhankelijk wordt gekeken naar mogelijkheden binnen het eigen netwerk, vanuit voorliggende en algemene voorzieningen of het onderwijs, zodat de gemeente niet onnodig kosten voor haar rekening neemt wanneer de financiële verantwoordelijkheid elders ligt. Informeel vindt op dit moment, zeker bij de inzet van specialistische jeugdhulp, collegiale toetsing plaats. Echter dit is niet geformaliseerd en uitgewerkt in het werkproces. Een andere optie is het inzetten van een zogenoemde triagemedewerker, waarbij niet collegiale toetsing het uitgangspunt is, maar dit bij een specialist wordt belegd.

Afschaffen abonnementstarief Wmo

Voor maatwerkvoorzieningen vanuit de Wmo betaalden inwoners vóór 2019 een eigen bijdrage. De hoogte van deze eigen bijdrage was afhankelijk van het inkomen van de inwoner. Hoe hoger het inkomen, hoe hoger de eigen bijdrage die iemand betaalde. In januari 2019 heeft het Rijk een abonnementstarief ingevoerd voor de Wmo: één vaste bijdrage die voor alle inwoners gelijk is. Sinds de invoering van dit abonnementstarief zien we een toename van het aantal aanvragen voor een Wmo maatwerkvoorziening. Ook voor inwoners met een hoog inkomen maakt het abonnementstarief het aantrekkelijk om een

beroep te doen op de Wmo. Een mogelijkheid is om een inkomenstoets toe te passen. Door het toepassen van een inkomenstoets wordt de aanzuigende werking en daarmee de toename van het aantal Wmo aanvragen tegengegaan. De vraag is of deze maatregel juridisch gezien haalbaar is; het abonnementstarief is ingevoerd naar aanleiding van een wetswijziging.

Preventie

Op het gebied van preventie zijn nog volop mogelijkheden. Een aantal ideeën die al zijn geopperd:

Een jaarlijkse check voor jeugdigen in samenwerking met het onderwijs door een deskundige (gedragswetenschapper, arts of psycholoog), waarbij wordt gekeken naar de jeugdigen en problemen maar ook trends tijdig kunnen worden gesignaleerd. Hierop kan worden geanticipeerd en in een vroegtijdig stadium interventies worden gedaan.

Ook op het gebied van voorlichting zijn nieuwe mogelijkheden te bedenken, bijvoorbeeld meer voorlichting voor ouders waarin zij worden gewezen op hun rol en signalen met betrekking tot het welzijn van hun kinderen beter leren herkennen. Daarop volgend kunnen ouders tips worden gegeven hoe zij het welzijn van hun kinderen positief kunnen beïnvloeden en verbeteren en wat zij hier zelf eventueel met behulp van het netwerk aan kunnen doen.

Organisatie

Extra middelen jeugdzorg als structureel dekkingsmiddel

Gemeenten mogen gebruik maken van een 'stelpost', omdat er misschien na 2021 extra geld uit Den Haag komt. Een fictief bedrag kan daardoor over de begrotingsjaren worden uitgesmeerd. Kern is dat er nog geen besluit is over extra middelen in 2022 omdat er nog onderzoek verricht wordt om te kunnen bepalen of, en zo ja in welke mate, gemeenten structureel extra middelen nodig hebben. Uitgangspunt van het baten-lastenstelsel van gemeenten is dat kosten worden geboekt op het moment dat de betalingen plaatsvinden.

Tot slot

De genoemde mogelijkheden geven globale zoekrichtingen voor het invoeren van andere beheersmaatregelen. In deel II wordt een overzicht van mogelijke beheersmaatregelen aangeboden. Per maatregel worden consequenties aan de hand van de volgende dimensies besproken:

1. Inwoners en cliënten, aanbieders en andere stakeholder;
2. Financieel effect;
3. Juridische toets;
4. Politiek bestuurlijke impact.

Aan de hand van dit overzicht kan de raad bij het vaststellen van de begroting 2021 keuzes maken voor het uitvoeren van een aantal maatregelen.

MOTIE (M11.1)

Betreft: **agendapunt 11, het voorstel tot het vaststellen van de kadernota 2020**

De raad van de gemeente Opmeer, in vergadering bijeen op 2 juli 2020,

constaterende dat:

- de huidige financiële situatie van de gemeente Opmeer het nemen van maatregelen noodzakelijk maakt;
- de middelen die het Rijk beschikbaar stelt voor uitvoering van de taken in het sociaal domein niet toereikend zijn;
- in de nu voorliggende kadernota 2020 ook een fors bedrag is opgenomen ten behoeve van de ambtelijke organisatie;

overwegende dat:

- het college in de kadernota al rekening houdt met een verhoging van de OZB;
- (een deel van) de ombuigingen in de lijst van niet verwerkte ombuigingen 2019 zijn opgenomen in de kadernota;
- momenteel een onderzoek naar de reserves gaande is waarvan de uitkomst nog niet bekend is;

draagt het college op:

1. een zo laag mogelijke verhoging van de woonlasten te bewerkstelligen in de programmabegroting 2021;
2. de niet verwerkte ombuigingen uit 2019 nogmaals tegen het licht te houden en de uitkomsten daarvan te verwerken in de programmabegroting 2021 waar mogelijk;
3. de uitkomsten van het onderzoek naar de reserves te verwerken in de programmabegroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024;
4. op lokaal, regionaal en nationaal niveau naar aanvullende financiële middelen zoeken en in te zetten;
5. zich samen met andere gemeenten in te zetten om de financiering vanuit het Rijk voor jeugdzorg en WMO te verhogen;
6. aanbevelingen uit het rapport 'Beheergemeente onder druk' uit te voeren. Daarbij een prioriteit aan te brengen voor de komende twee jaar, met als doel inwoners een optimale dienstverlening aan te bieden tegen aanvaardbare kosten in 2021 en verder.

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fracties van,

Gemeentebelangen

PvdA

CDA

R.G.J. Pelt

N.A.M. de Groot

N.C.J.M. op 't Veld

